جمهوري سوچ جي ترجمان

ABC CARTL.

Daily
AWAMI SOACH
Karachi

روزاني
عوامي سوچ
ڪراچي

چيف ايڊيٽر:
حاجي محمد حنيف ميمڻ

ايڊيٽر:
سيد گل شاه

جلد 16 | خميس ڦهرين آڪٽوبر 2026ع بمطابق 18 ربيع الثاني 1448هه | قيمت: 20 | شمارو 350

پي ٽي آءِ فيصلو ڪري سياست ڪندي يا ڏنڊا کڻي رياست سان وڙهندي؟ شرجيل ميمڻ

پيپلز پارٽي هميشه آزاد صحافت ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪيو آهي، صحافين جي لاءِ سيني ڪان وڌيڪ ڪم پيپلز پارٽي ۽ سنڌ حڪومت ڪيو آهي، صحافي ۽ سياسي پارٽي هڪ ئي گاڏي جا ڦيٿا آهن

پيپلز پارٽي هميشه فراخدلي جو مظاهرو ڪيو، تنقيد برداشت ڪئي، پيپلز پارٽي جي حڪومت گذريل 18 سالن کان بهترين ڪم ڪيا آهن جنهن سان عوام کي تمام گهڻيون سهولتون مليون آهن

سنڌ وزن جي حوالي سان بلاول ڀٽو ۽ سنڌ جي وڏي وزير کي بريفنگ ڏئي چڪا آهيون، نومبر ۾ اطلاعات کاتو سکر ۽ ٿرپارڪر ۾ سنڌ وزن تي ڪانفرنس ڪرائڻ چاهي ٿو جنهن ۾ سموري پاڪستان سميت پرڏيهي صحافين کي گهرايو ويندو

سنڌ وزن ۾ سنڌ حڪومت جا ڪم ڏيکاريندا سين، اسان اهڙا ڪم ڪيا آهن جنهن کي سڄي دنيا ۾ ڀرپور موٽ ملي آهي، صحت جا ادارا، هائوسنگ اسڪيمون ۽ پبلڪ پرائيويٽ منصوبا سڄي دنيا ۾ تعريف جوڳا آهن

هائوسنگ سيڪٽر ۾ دنيا ۾ اسان جو وڏو منصوبو هلي رهيو آهي. مينگروز ۾ گرين ورلڊ بڪ ۾ سنڌ حڪومت جو نالو آيو آهي. سکر ۽ ٿرپارڪر ۾ 2 تقريبون ٿينديون

آڪٽوبر ۾ سنڌ جي وڏي وزير جي اڳواڻي ۾ اعليٰ سطحي وفد چين ويندو، 15 آڪٽوبر تي شنگهائي ۾ سرمائيڪار ڪانفرنس ٿيندي جنهن ۾ سنڌ حڪومت ڀرپور طريقي سان شرڪت ڪندي

ڪراچي (رپورٽر) سنڌ جي سينئر صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ چيو آهي ته لانگ مارچ سان استحڪام نٿو اچي سگهي، اسان کي خوشي ٿيندي ته عمران خان آزاد ٿي وڃي. ڪراچي پريس ڪلب ۾ پريس ڪانفرنس ڪندي شرجيل ميمڻ چيو ته پيپلز پارٽي هميشه آزاد صحافت ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪيو آهي، صحافين جي لاءِ سيني ڪان وڌيڪ ڪم پيپلز پارٽي ۽ سنڌ حڪومت ڪيو/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر20

ڪراچي: صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ پريس ڪانفرنس ڪندي

پاڪستان اسٽاڪ ايڪسچينج ۾ تيزي رڪارڊ

اسلام آباد (بيورو) پاڪستان اسٽاڪ ايڪسچينج ۾ اربع ڏينهن ڪاروبار جي شروعا/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر21

بينڪن پاران خانگي شعبي کي فراهم ڪيل قرض ۾ هفتيوار بنيادن تي هڪ سيڪڙو جو اضافو رڪارڊ

اسلام آباد (بيورو) بينڪن پاران خانگي شعبي کي فراهم ڪيل قرض ۾ هفتيوار بنيادن تي هڪ / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر22

سنڌ طاس معاهدو هڪطرفي طور تي معطل، ملتوي يا تبديل نه ٿو ڪري سگهجي: عطاءُ الله تارڙ

سنڌ طاس معاهدو هڪطرفي طور تي معطل، ملتوي يا تبديل نه ٿو ڪري سگهجي، پاڻي پاڪستان جي 24 ڪروڙ عوام جو بنيادي ۽ مجيل حق آهي، ڀارت کي پاڻي کي بطور هٿيار استعمال ڪرڻ جي اجازت نه ڏني ويندي

پاڪستان عالمي قانون موجب پنهنجي قومي مفادن جو دفاع جاري رکندو، سنڌ طاس معاهدي جي حيثيت ۾ هڪطرفي تبديلي جا وسيع ترا اثر سڄي دنيا ۾ سرحد پار پاڻين جي انتظام تي پئجي سگهن ٿا

اسان پنهنجي سڄاڻپ سنڌو درياءَ جي پاڻين سان واڳيل سمجهون ٿا، سنڌ طاس معاهدي جي وجود ۾ اچڻ ۽ ٻن ڌرين جي وچ ۾ صحيحن جي وقت شايد اهو تصور به نه ڪيو ويو هوندو ته ڪجهه ڏهاڪن کانپوءِ اهڙو وقت به ايندو

سنڌ طاس معاهدو شرطن ۽ ضابطن جو تعين ڪندڙ قانوني فريم ورڪ آهي ۽ صحيحن کانپوءِ ٻنهي ڌرين تي قانوني طور تي لاڳو آهي، جڏهن معاهدي ۾ اهو شرط به موجود هجي ته ان کي هڪطرفي طور تي ملتوي

ختم يا تبديل نه ٿو ڪري سگهجي ته ان سان پاڪستان جي موقف کي قانوني سگهه ۽ جواز ملي ٿو معاهدي کي نه ته هڪطرفي تبديل تي تبديل، ختم يا ملتوي ڪري سگهجي ٿو ۽ نه ئي ان کي معطل ڪري سگهجي

آگسٽ 2025ع ۾ عالمي ثالثي عدالت پاڪستان جي ان موقف کي قانوني جواز ۽ سگهه ڏني ته معاهدي جي حيثيت کي هڪطرفي طور تي تبديل ڪرڻ جي ڪا ڪوشش نه ٿي ڪري سگهجي

اسلام آباد (بيورو) اطلاعات ۽ نشريات واري وفاقي وزير عطاءُ الله تارڙ چيو آهي ته سنڌ طاس معاهدو هڪطرفي طور تي معطل، ملتوي يا تبديل نه ٿو ڪري سگهجي، پاڻي پاڪستان جي 24 ڪروڙ عوام جو بنيادي ۽ مجيل حق آهي، ڀارت کي پاڻي کي بطور هٿيار استعمال ڪرڻ جي اجازت نه ڏني ويندي، پاڪستان عالمي قانون موجب پنهنجي قومي مفادن جو دفاع جاري رکندو، سنڌ ط/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر1

اسلام آباد: اطلاعات ۽ نشريات واري وفاقي وزير عطاءُ الله تارڙ پريس ڪانفرنس ڪندي

مڪه دفاعي معاهدي ۾ اهم اڳڀرائي، سيڪريٽريٽ قائم ڪرڻ جو فيصلو

رياض ۾ ٿيل ڪابينه جي اجلاس ۾ مڪه دفاعي معاهدي جي سيڪريٽريٽ کي قائم ڪرڻ کان علاوه علائقائي ۽ عالمي صورتحال تي غور ڪيو ويو

اجلاس ۾ آبنائي هرمز، باب المندب، بحيره احمر ۽ عرب عدن ۾ بحري اچ وڃ جي آزادي ۽ تحفظ جي اهميت اجاگر ڪئي وئي

اجلاس ۾ شرڪت ڪندڙ آبنائي هرمز ۾ حالتن کي 28 فيبروري کان اڳ جي سطح تي بحال ڪرڻ جي ضرورت تي به زور ڏنو

رياض (م د) سعودي ولي عهد ۽ وزيراعظم شهزادي محمد بن سلمان جي صدارت هيٺ ڪابينه/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر2

اسحاق ڊار جي صدارت ۾ اجلاس، ڪڻڪ جي درآمد جي انتظامن تي اڳڀرائي جو جائزو ورتو ويو

سنڌ جي ڪڻڪ جي باقي رهيل هڪ لک 85 هزار ميٽرڪ ٽن ضرورت جي خريداري جي لاءِ گهٽ ترين بولي / بولين کي قبول ڪرڻ جو عمل اڳتي وڌايو وڃي

گهربل ادائيگين جو وقت سر انتظام ڪن ۽ ٽي سي پي سان نه ڊريو معاهدو جلد مڪمل ڪن

اسلام آباد (بيورو) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار جي صدارت ۾ اجلاس/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر3

فاطمه زهرا مراڪش جي پهرين ۽ عرب دنيا جي ٻي عورت وزيراعظم بڻجي وئي

انهي جي پارٽي گذريل هفتي ٿيندڙ پارلياماني چونڊن ۾ ڪاميابي حاصل ڪئي هئي

مراڪش (م د) مراڪش جي شاهه محمد ڇهين فاطمه زهرا المنصوري کي ملڪ جي پهرين عورت وزيراعظم مقرر ڪري ڇڏيو آهي. پرڏيهي ميڊيا / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر19

وزيراعظم شهباز شريف آمريڪا ۽ برطانيه جو دورو مڪمل ڪرڻ کان پوءِ ملڪ واپس پهچي ويو

وزيراعظم شهباز شريف ڏينهن ٻنپهرن جو لوٽن ايئرپورٽ کان پاڪستان لاءِ روانو ٿيو

انهي جي خصوصي اڏام بيلاروس، قازقستان جي رستي سوا 8 ڪلاڪن دوران اسلام آباد پهتي

اسلام آباد (بيورو) وزيراعظم شهباز شريف 13 ڏينهن / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر23

بلاول پاران پارٽي ڪارڪن انور جان ميراڻي جي لاڏاڻي تي افسوس جو اظهار

انور جان ميراڻي پارٽي جو اثاثو هو، پارٽي لاءِ سندس خدمتن کي هميشه ياد رکيو ويندو: بلاول

هن انور جان ميراڻي لاءِ جنت الفردوس ۽ پونئرن جي صبر لاءِ دعا پڻ ڪئي

اسلام آباد (بيورو) پاڪستان پيپلز پارٽي جي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري (پي پي پي) جي جهوني ڪارڪن انور جان ميراڻي جي لاڏاڻي تي گهري/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر25

قطر جي وزيراعظم نيتن ياهو کي جنگي ڏوهاري قرار ڏئي ڇڏيو

دوحا (م د) قطر جي وزيراعظم شيخ محمد بن عبدالرحمان الثاني اسرائيلي وزيراعظم نيتن ياهو / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر24

ملڪ جي امن ۽ شهرين جي جان ۽ مال جي تحفظ لاءِ دهشتگردي خلاف ڪارروايون جاري رهنديون: صدر

صدر پاران فتنه الخوارج خلاف ڪامياب ڪارروائي تي سيڪيورٽي فورسز کي خراج تحسين پيش

پرڏيهي سرپرستي ۾ سرگرم دهشتگرد عنصرن جي ناپاڪ ارادن کي هر قيمت تي ناڪام بڻايو ويندو

اسلام آباد (بيورو) صدر آصف علي زرداري مير علي / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر26

اسلام آباد: وفاقي وزير عبدالعليم خان اجلاس جي صدارت ڪندي

ڪراچي جي صنعتي علائقن ۾ انفراسٽرڪچر جي بحالي ۽ بهتري لاءِ 9.282 ارب رپيا منظور ڪيا آهن: مراد علي شاهه

سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه اربع تي ڪورنگي ايسوسيئيشن آف ٽريڊ اينڊ انڊسٽري (ڪاٽي) جي ساليانو رات جي ماني 2026ع ۾ بطور خاص مهمان خطاب

صنعت جي حمايت، صنعتي زونن ۾ انفراسٽرڪچر کي بهتر بڻائڻ، برآمدات کي هٿي ڏيڻ ۽ ڪاروبار لاءِ سازگار ماحول پيدا ڪرڻ لاءِ پنهنجي حڪومت جي عزم کي ورجايو

وڏي وزير ملڪ جي معيشت ۾ ڪيل خلمتن تي ڪاٽي جي قيادت ۽ ڪراچي جي صنعتي برادري جا ٿورا مڃيا ۽ ايسوسيئيشن کي "ڪراچي جو صنعتي آواز" ۽ پاڪستان جي اقتصادي ترقي ۾ هڪ اهم پائيوار قرار ڏنو

ڪراچي (رپورٽر) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه اربع تي ڪورنگي ايسوسيئيشن آف ٽريڊ اينڊ انڊسٽري (ڪاٽي) جي ساليانو رات جي ماني 2026ع ۾ بطور خاص مهمان خطاب ڪندي صنعت جي حمايت، صنعتي زونن ۾ انفراسٽرڪچر کي بهتر بڻائڻ، برآمدات کي هٿي ڏيڻ ۽ ڪاروبار لاءِ سازگار ماحول پيدا ڪرڻ لاءِ پنهنجي/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر18

اسلام آباد: وفاقي وزير شزه فاطمه خواجه جو شاگرديائين سان گڏ نڪتل گروپ فوٽو

وفاقي گهرو وزير محسن نقوي جو ايئرپورٽ جو دورو، مسافرن سان ملاقات

ان موقعي تي هن پرڏيهه ويندڙ مسافرن سان ملاقات ڪري اميگريشن جي طريقيڪار ۽ کين فراهم ڪيل سهولتن بابت ڄاڻ ورتي

اضافي عملي جي مقرري سان مسافرن جون ڊگهيون قطارون ختم ٿي ويون آهن. محسن نقوي هدايت

اميگريشن جي عمل دوران مسافرن کي هر ممڪن سهولت فراهم ڪئي وڃي ۽ سندن مسئلا فوري طور حل ڪيا وڃن

ڪراچي (رپورٽر) وفاقي گهرو وزير محسن نقوي ڪراچي جي جناح انٽرنيشنل ايئرپورٽ جو دورو ڪري اميگريشن ڪائونٽرن جو معائنو ڪيو. ان موقعي تي هن پرڏيهه ويندڙ مسافرن سان ملاقات ڪري اميگريشن جي طريقيڪار ۽ کين فراهم ڪيل / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر5

ڪراچي: وفاقي گهرو وزير محسن نقوي جو ايئرپورٽ جو دورو ڪندي

قرض جي بار هيٺيان دٻيل قوم لاءِ حڪومت وڌيڪ قرض وٺڻ جو منصوبو تيار ڪري ورتو

ناڻي واري وزارت 2026ع کان 2028ع تائين جي 3 ورهين جي قرض حڪمت عملي به جاري ڪري ڇڏي

قرض جي بار هيٺيان دٻيل ملڪي معيشت جي لاءِ حڪومت وڌيڪ قرض وٺڻ جو منصوبو تيار ڪري ورتو

وفاقي حڪومت هلندڙ مالي سال بجيٽ خسارو پورو ڪرڻ لاءِ 7 هزار 20 ارب روپيه قرض وٺندي

اسلام آباد (بيورو) بجيٽ خسارو پورو ڪرڻ جي لاءِ وفاقي حڪومت هلندڙ مالي سال 7 هزار 20 ارب روپين جو قرض وٺڻ جو منصوبو تيار ڪري ورتو آهي. جڏهن ته ناڻي واري وزارت 2026ع کان 2028ع تائين جي 3 ورهين جي قرض حڪمت / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر28

ڪراچي ۾ کير جي في ليٽر اگهه 300 رپيا مقرر ڪرڻ جي ڌمڪي

پيٽرول ۽ ٻين تيل جي اگهن ۾ واڌ سبب مال پالڻ ۽ کير جي فراهمي جا خرچ وڌي ويا آهن

جيڪڏهن کير جو مناسب سرڪاري اگهه مقرر نه ڪيو ويو ته کير جو في ليٽر اگهه 300 رپيا ڪرڻ تي مجبور ٿينداسين

ڪراچي (رپورٽر) ڪراچي ۾ کير جي واپارين کير جو في ليٽر اگهه 300 رپيا مقرر ڪرڻ جي ڌمڪي ڏئي ڇڏي. ڊيري فارمرز ايسوسيئيشن جي/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر17

منگلا پاور اسٽيشن جي بحالي، پيداواري صلاحيت 1310 ميگاواٽ تائين وڌائڻ جو منصوبو

منصوبي تي 52 ارب 22 ڪروڙ 43 لک کان به وڌيڪ لاڳت ايندي جديدڪاري سان 310 ميگاواٽ اضافي بجلي حاصل ٿيندي

سرڪاري شعبي جي ترقياتي منصوبن ۾ ان منصوبي جي رقم مقرر ڪئي وئي آهي

بحالي جي منصوبي تحت ان جي بجلي پيدا ڪرڻ جي صلاحيت 1000 ميگاواٽ مان وڌائي 1310 ميگاواٽ ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو

اسلام آباد (بيورو) منگلا پاور اسٽيشن کي جديد طريقن سان بحالي جي منصوبن تحت بجلي پيدا ڪرڻ جي صلاحيت 1000 ميگاواٽ مان وڌائي 1310 ميگاواٽ ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي. منصوبي تي 52 ارب 22 ڪروڙ 43 لک کان / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر29

گورنر راڄ ڦهريان بلوچستان ۾ لڳايو وڃي 80 سيڪڙو حڪومتي رٽ ختم ٿي چڪي آهي: شانداني گلزار

اسان کي گورنر راڄ جون ڌمڪيون ڏنيون پيون وڃن. ڦهريان گورنر راڄ بلوچستان ۾ لڳايو وڃي 80 سيڪڙو حڪومت جي رٽ ختم ٿي چڪي آهي

منهنجي تڪ ۾ روزاني جي بنياد تي دهشتگردي ٿي رهي آهي، ڇا وفاقي گهرو وزير ڪڏهن انهن علائقن ۾ ويو آهي؟

پوليس لائنز ڌماڪي جي انڪوائري اڃ تائين سامهون ناهي اچي سگهي. شانداني گلزار

پشاور (م د) پي ٽي آءِ اڳواڻ شانداني گلزار چيو آهي ته گورنر راڄ لڳائڻو آهي ته ڦهريان بلوچستان ۾ لڳايو وڃي حڪومتي جي 80 سيڪڙو رٽ ختم ٿي چڪي آهي. پشاور ۾ پريس ڪانفرنس ڪندي شانداني گلزار چيو ته اسان کي گورنر راڄ جون ڌمڪيون ڏنيون پيون وڃن. ڦهريان گورنر راڄ بلوچستان ۾ لڳايو وڃي 80 سيڪڙو حڪومت جي رٽ ختم ٿي چڪي آه/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر6

ڪچي وارن علائقن ۾ قائم پوليس ڪئمپس شهيد پوليس اهلڪارن جي نالن سان منسوب ڪيا وڃن: فريال ٽالپر

چيئرپرسن فريال ٽالپر جي صدارت هيٺ گهرو معاملن بابت اسٽينڊنگ ڪميٽي جو اعليٰ سطحي اجلاس

ترقياتي منصوبن، سماجي ۽ معاشي بهتري، بنيادي سهولتن جي فراهمي ۽ امن امان بابت قدمن جو تفصيلي جائزو ورتو ويو

اجلاس ۾ سکر ۽ لاڙڪاڻي ڊويزن جي ڪچي وارن علائقن جي ترقي ۽ بحالي حوالي سان ڪمشنر سکر ۽ ڪمشنر لاڙڪاڻو تفصيلي بريفنگ ڏني

ايڊووڪيٽ جنرل سنڌ، پراسيڪيوٽر جنرل سنڌ، ڪمشنر لاڙڪاڻو، سکر، ڊي آءِ جيز لاڙڪاڻو ۽ سکر شرڪت

ڪراچي (رپورٽر) چيئرپرسن فريال ٽالپر جي صدارت هيٺ گهرو معاملن بابت اسٽينڊنگ ڪميٽي جو اعليٰ سطحي اجلاس سنڌ اسيمبلي ۾ ڪچي وارن علائقن جي ترقي، بحالي ۽ عوامي مسئلن جي حل بابت منعقد ٿيو. جنهن ۾ سکر ۽ لاڙڪاڻ/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر7

ڪراچي: چيئرپرسن فريال ٽالپر جي صدارت هيٺ گهرو معاملن بابت اسٽينڊنگ ڪميٽي جو اعليٰ سطحي اجلاس ٿي رهيو آهي

بيرسٽر گوهر ۽ اياز صادق وچ ۾ ملاقات ٿئي

ملاقات ۾ لانگ مارچ بابت ٻنهي اڳواڻن جي وچ ۾ ڳالهيون ٿينديون

ملاقات ۾ ملڪي سياسي صورتحال ۽ پارلياماني معاملي بحث هيٺ ايندا

اسلام آباد (بيورو) پي ٽي آءِ چيئرمين بيرسٽر گوهر ۽ قومي اسيمبلي جي اسپيڪر اياز صادق جي وچ ۾ ملاقات اڄ ٿئي ٿي وئي، ذريعن موجب/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر16

خيبرپختونخواهه ۾ صوبائي حڪومت جي ناڪامي جي صورت ۾ گورنر راڄ لڳي سگهي ٿو: نيئر بخاري

جيڪڏهن وفاقي حڪومت ان معاملي تي پيپلز پارٽي سان صلاح مشورو ڪيو ته آئين موجب مشورو ڏنو ويندو

خيبر پختونخوا ۾ امن امان جي صورتحال بابت خدشا موجود آهن

گورنر راڄ بابت ڪو به قدم آئيني طريقيڪار تحت ئي کنيو وڃي سگهي ٿو

خيبر پختونخوا ۾ صوبائي حڪومت جي ناڪامي جي صورت ۾ گورنر راڄ لڳي سگهي ٿو

اسلام آباد (بيورو) پاڪستان پيپلز پارٽي جي سيڪريٽري جنرل نيئر حسين بخاري چيو آهي ته خيبر پختونخوا ۾ صوبائي حڪومت جي ناڪامي جي صورت ۾ گورنر راڄ لڳي سگهي ٿو. نيئر بخاري چيو ته خيبر پختونخوا ۾ گورنر راڄ آئين/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر30

9 مئي ڪيس: جوابدار جو نالو پي سي ايل مان ڪڍڻ جي درخواست رد

جسٽس منور اقبال ڏوگر درخواست تي 6 صفحن تي ٻڌل فيصلو جاري ڪندي قرار

اينٽي ٽيررزم ايڪٽ تحت چالان ٿيل جوابدار جو پاسپورٽ قانون موجب ضبط ٿيل تصور ٿيندو آهي

لاهور (م د) لاهور هاءِ ڪورٽ 9 مئي جي ڪيس ۾ نامزد جوابدار جو نالو پاسپورٽ ڪنٽرول لسٽ (پي سي ايل) مان ڪڍڻ جي درخواست رد ڪري ڇڏي/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر15

دبئي کان اسرائيل ويندڙ جهاز ۾ پائلٽن جو جهيڙو، رٽورٽ، جهاز جي تبوڪ ۾ لينڊنگ

دبئي (م د) فلاءِ دبئي ڪمپني جي تل ابيب ويندڙ فلائيٽ ۾ پائلٽن ۾ جهيڙو، جهاز وڏي تباهي/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر8

ڪچي تيل ۽ جنسن جي اگهن ۾ اضافو، سون جي اگهه ۾ گهٽتائي رڪارڊ

اسلام آباد (بيورو) عالمي مارڪيٽ ۾ ڪچي تيل ۽ زرعي جنسن جي اگهه ۾ اضافو جڏهن/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر9

ڪي پي ۾ 5 ۽ بلوچستان ۾ 2 دهشتگرد آپريشن ۾ مارجي ويا

بلوچستان جي چاغي ۾ هڪ آپريشن دوران وڌيڪ به دهشتگرد مارجي ويا

باڙا ۾ ڪيل آپريشن دوران مارجي ويل دهشتگردن وٽان وڏي مقدار ۾ هٿيار ۽ گولا بارود هٿ ڪيو ويو

اسلام آباد (بيورو) خيبر پختونخوا جي علائقي باڙا ۾ انٽيليجنس بنياد تي ڪيل آپريشن (IBO) دوران سيڪيورٽي فورسز پنج دهشتگ/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر14

مير علي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي ڪارروائي، فتنه الخوارج جا 3 دهشتگرد جهنم حوالي

ميرانشاهه (م د) سيڪيورٽي فورسز عزم استحڪام ويزن تحت اتر وزيرستان جي علائقي / ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر31

آزاد جمون ڪشمير جي وزيراعظم سان چيئرمين ايم ٽي بي سي جي ملاقات

اسلام آباد (بيورو) ايم ٽي بي سي جي چيئرمين محمود الحق اگاري ڏينهن آزاد جمون ڪشمير جي وزيراعظم بئريسٽر افتخار/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر32

لاهور: نائب امير جماعت اسلامي لياقت بلوچ پريس ڪانفرنس ڪندي

وزيراعظم پاران مير علي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي ڪارروائي ۾ ٽن خارجين کي جهنم پهچائڻ ڪرڻ تي خراج تحسين پيش

اسلام آباد (بيورو) وزيراعظم محمد شهباز شريف مير علي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي ڪارروائي/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر10

لاهور ۾ مريم نواز 10 ڏينهن بسنت ملهائڻ جي منظوري ڏئي ڇڏي

25 سال جي معطلي کان پوءِ هلندڙ سال فيبروري ۾ 6 کان 8 فيبروري تائين لاهور ۾ بسنت ملهائي وئي هئي

وزيراعليٰ مريم نواز شريف نئين سال 2027 جي آمد تي لاهورين کي 10 ڏينهن بسنت جو تحفو ڏيڻ جي هدايت

لاهور (م د) پنجاب جي وزيراعليٰ مريم نواز شريف لاهور جي لاءِ وڏي خوشخبري جو اعلان ڪري ڇڏيو. هن لاهور ۾ 10 ڏينهن بسنت ملهائڻ ج/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر11

مون تي شڪ ڪيو پيو وڃي ته مان وڪامي ويو آهيان: يوسفزئي روئي ڏنو

پارٽي جو سينيئر ميمبر هجڻ جي حيثيت سان پنهنجا خدشا ظاهر ڪندو رهيو آهي

26 نومبر واري احتجاج دوران به هن اهڙن خدشن جو اظهار ڪيو هو

پشاور (م د) پاڪستان تحريڪ انصاف جي سيڪريٽري اطلاعات شوڪت يوسفزئي چيو آهي ته مٿس شڪ ڪيو پيو وڃي ته هو وڪامي ويو آه/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر13

پشاور: پاڪستان تحريڪ انصاف جي سيڪريٽري اطلاعات شوڪت يوسفزئي روئي رهيو آهي

سعودي عرب جي ولي عهد سان گڏيل عرب امارات جي نائب صدر جي ملاقات، خطي جي تازي صورتحال تي خيالن جي ڏي وٺ

رياض (م د) سعودي عرب جي ولي عهد ۽ وزيراعظم شهزاده محمد بن سلمان سان رياض/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر33

پنوعاقل ۾ سڱاوتي تڪرار تان ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، 15 ڄڻا زخمي

هڪ ڌر جا محمد، شريف، محراب، عبدالله، سهراب، محمد ابراهيم ۽ نذير احمد زخمي ٿي پيا

ٻي ڌر جا پيراڻو، محمد علي، مائي گل بانو، مائي خديجه، مائي بيگم، مائي رحيمان ۽ ٻيا پڻ زخمي ٿي پيا

پنو عاقل (رپورٽر) پنوعاقل لڳ ڳوٺ الهيار ٽانوري ۾ سڱاوتي جي معاملي تان ٽانوري برادري جي ٻن ڌرين وچ ۾ جهيڙو ٿي پيو. جنهن ج/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر34

ايف بي آر مانيٽرنگ سسٽم سان نه جڙندڙ ڪاروباري مرڪز سيل ڪرڻ جو فيصلو

جنهن جي تحت مانيٽرنگ سسٽم سان نه جڙندڙ رجسٽرڊ ڪاروباري مرڪز جي خلاف ڪارروائي ڪري سگهبي

پروڊڪشن مانيٽرنگ، وڊيو سرويلنس يا ڊيجيٽل آئي سسٽم لڳائڻ لازمي هوندو، ايف بي آر سسٽم سان نه جڙندڙ رجسٽرڊ ڪاروبار انهي ڪارروائي جي هيٺيان ايندا

ڪاروبار سيل ڪرڻ جي لاءِ ضرورت پوڻ تي پوليس جي مدد ورتي ويندي. ڪمشنر ان لينڊ روينيو رپورٽ جي بنياد تي ڪارروائي شروع ڪري سگهندو

اسلام آباد (بيورو) ايف بي آر مانيٽرنگ سسٽم سان نه جڙندڙ ڪاروباري مرڪزن کي سيل ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي. ايف بي آر سيلز ٽيڪس رولز 2006 ۾ ترميم جو نوٽيفڪيشن جاري ڪري ڇڏيو آهي. جنهن جي تحت مانيٽرنگ/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر35

مير علي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي انٽيليجنس بيسڊ ڪارروائي، 3 خوارجي دهشتگرد مارجي ويا

مارجي ويل دهشتگردن کان ڳري مقدار ۾ هٿيار ۽ بارودي مواد پڻ هٿ ڪيو ويو

سيڪيورٽي فورسز بلوچستان ۾ آپريشن ردالفتنه 3 جي تحت فتنه الهندستان جي خلاف ڪارروايون ڪيون

سيڪيورٽي فورسز بلوچستان ۾ امن قائم ڪرڻ ۽ دهشتگردي جي مڪمل خاتمي لاءِ پرعزم آهي

پشاور (م د) خيبرپختونخواهه جي علائقي مير علي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي انٽيليجنس بيسڊ ڪارروائي دوران 3 خوارجي دهشتگرد مارجي ويا. سيڪيورٽي ذريعن موجب مارجي ويل دهشتگردن کان ڳري مقدار ۾ هٿيار ۽ بارودي مواد پ/ ڏسو صفحو 2 بقايا نمبر12

جمهوري سوچ جي ترجمان
Daily
AWAMI SOACH
Karachi
روزاني
عوامي سوچ
ڪراچي

چيف ايگزيڪيوٽو : سيد شفقت حسين شاهه شيرازي

خميس پهرين آڪٽوبر 2026ع بمطابق 18 ربيع الثاني 1448ھ

جمهوريت يا اقتدار جي جنگ؟

پاڪستان ۾ جمهوريت جو نالو ته هر سياسي جماعت جي زبان تي آهي، پر عملي سياست ۾ جمهوريت جي روح، يعني عوامي مينڊيٽ، آئيني بالادستي، سياسي برداشت، اختلاف راءِ جي احترام ۽ چونڊيل ادارن جي خودمختياري بابت سوال اڄ به موجود آهن. خيبرپختونخوا ۾ وفاق ۽ صوبائي حڪومت وچ ۾ وڌندڙ ڇڪتاڻ ان سوال کي وڌيڪ اهم بڻائي ڇڏيو آهي ته ڇا سياسي اختلافن جو حل واقعي جمهوري ۽ آئيني طريقي سان ڪڍيو ويندو يا اقتدار جي سياسي ڪشمڪش کي وڌيڪ تيز ڪيو ويندو.

تازو ڏينهن ۾ وفاقي حڪومت جي نمائندن طرفان خيبرپختونخوا ۾ گورنر راڄ يا هنگامي حالت جي آئيني امڪانن جو ذڪر سامهون آيو آهي. قانون واري وزير اعظم نذير تارڙ جو موقف آهي ته جيڪڏهن آئين تحت اهڙيون حالتون پيدا ٿين ٿيون، جن ۾ گورنر راڄ يا هنگامي حالت ضروري هجي، ته اهو قدم کنيو وڃي سگهي ٿو. ٻئي طرف پي ٽي آءِ اهڙي ڪنهن به قدم کي سياسي طور قبول ڪرڻ ڪان انڪار ڪندي وفاق تي صوبائي حڪومت ختم ڪرڻ جون ڪوششون ڪرڻ جا الزام لڳائي رهي آهي.

انهيءَ سڄي صورتحال ۾ سڀ ڪان اهم ڳالهه اها آهي ته وفاق ۽ صوبي وچ ۾ سياسي اختلافن کي عوام جي مينڊيٽ جي دائري اندر رهندي حل ڪيو وڃي. جيڪڏهن ڪنهن صوبائي حڪومت جي ڪارڪردگي، امن امان، انتظامي معاملن يا آئيني ذميوارين بابت شڪايتون آهن ته انهن جو احتساب قانون ۽ آئين جي مقرر ڪيل ادارن ذريعي ٿيڻ گهرجي. ساڳيءَ ريت جيڪڏهن وفاقي حڪومت تي سياسي دٻاءُ وجهڻ، احتجاج يا لانگ مارچ ذريعي مطالبا مڃرائڻ جون ڪوششون ٿين ٿيون ته انهن بابت به قانوني ۽ جمهوري حدن کي نظرانداز نه ڪرڻ گهرجي.

خيبرپختونخوا جي موجوده صورتحال ۾ دهشتگردي جو مسئلو به نظرانداز نٿو ڪري سگهجي. صوبي ۾ امن امان جي صورتحال ڳڻتي جوڳي آهي ۽ تازو دهشتگرد حملن ۾ جاني نقصان پڻ ٿيو آهي. وفاقي حڪومت جو موقف آهي ته صوبائي حڪومت کي امن امان جي ذميواري وڌيڪ سنجيدگي سان ادا ڪرڻ گهرجي، جڏهن ته صوبائي حڪومت جو چوڻ آهي ته دهشتگردي قومي مسئلو آهي ۽ ان لاءِ وفاق ۽ صوبن کي گڏيل حڪمت عملي اختيار ڪرڻ گهرجي. حقيقت اها آهي ته دهشتگردي ڪنهن هڪ جماعت يا حڪومت جو مسئلو نه، پر سڄي ملڪ جو مسئلو آهي: ان ڪري ان کي سياسي الزام تراشي بدران گڏيل قومي حڪمت عملي سان منهن ڏيڻ جي ضرورت آهي.

طرف وفاقي قانون واري وزير جو اهو چوڻ ته حڪومت پي ٽي آءِ سان ڳالهين ڪان انڪار نٿي ڪري، سياسي بحران جي حل لاءِ ڳالهين جي گنجائش موجود هجڻ ڏانهن اشارو ڪري ٿو. پي ٽي آءِ طرفان به چيو ويو آهي ته جيڪڏهن حڪومت قدم کڻي ته ڳالهين جو عمل شروع ٿي سگهي ٿو. جڏهن ته پارٽي پنهنجي اڳواڻ جي آزادي ۽ ٻين مطالبن کي ڳالهين سان ڳنڍي رهي آهي. حڪومت جو موقف آهي ته ڪنهن به فرد جي آزادي جو معاملو عدالتن سان لاڳاپيل آهي، جڏهن ته پي ٽي آءِ ان کي سياسي ڳالهين جو حصو بڻائڻ چاهي ٿي. اهڙي صورتحال ۾ ٻنهي ڌرين لاءِ ضروري آهي ته ڳالهين لاءِ اهڙو دائرو طئي ڪن، جنهن ۾ آئيني ادارن جي اختيارن جو احترام پڻ برقرار رهي ۽ سياسي مسئلن جو سياسي حل به ڳوليو وڃي.

جمهوريت جو مطلب صرف چونڊون ڪرائڻ يا پارليامينٽ ۾ حڪومت قائم ڪرڻ ناهي. جمهوريت جو اصل حسن اهو آهي ته اقتدار ۾ موجود ڌر مخالف ڌر کي به سياسي وجود ۽ عوامي نمائندگي جو حق ڏئي، جڏهن ته مخالف ڌر به حڪومت کي ڪم ڪرڻ جو آئيني حق ڏئي. جيڪڏهن هر حڪومت مخالف ڌر کي ختم ڪرڻ، ڪمزور ڪرڻ يا اقتدار ڪان ٻاهر رکڻ کي ئي سياست سمجهندي ۽ هر مخالف ڌر حڪومت کي ڪمزور ڪرڻ لاءِ هر ممڪن سياسي دٻاءُ استعمال ڪندي ته پوءِ جمهوريت جو ادارتي ڍانچو مضبوط ٿيڻ بدران مسلسل بحران جو شڪار رهندو.

ملڪ اڳ ئي معاشي، امن امان ۽ سياسي مسئلن کي منهن ڏئي رهيو آهي. اهڙي وقت ۾ وفاق ۽ صوبن وچ ۾ وڌيڪ محاذ آرائي عوام لاءِ نوان مسئلا پيدا ڪري سگهي ٿي. عوام کي سياسي جنگين ڪان وڌيڪ امن، روزگار، تعليم، صحت، بجلي، مهانگائي ۾ رليف ۽ بهتر حڪمراني جي ضرورت آهي. تنهنڪري حڪمران ڌر هجي يا مخالف ڌر، ٻنهي کي اهو سمجهڻ گهرجي ته اقتدار عارضي آهي، پر آئيني ۽ جمهوري ادارا ملڪ جي مستقل ملڪيت آهن.

خيبرپختونخوا جي چونڊيل حڪومت بابت ڪو به فيصلو جيڪڏهن ضروري هجي ته اهو آئين جي واضح طريقيڪار، قانوني تقاضائن ۽ لاڳاپيل ادارن جي عمل ذريعي ٿيڻ گهرجي. ساڳيءَ طرح ڪنهن به سياسي جماعت کي احتجاج، لانگ مارچ يا سياسي دٻاءُ ذريعي اهڙو رستو اختيار نه ڪرڻ گهرجي، جيڪو ملڪ جي امن ۽ آئيني نظام لاءِ وڌيڪ بحران پيدا ڪري. سياسي اختلاف جمهوريت جو حصو آهن، پر انهن اختلافن جو حل سياسي ڳالهين، پارليامينٽ، عدالتن ۽ آئين جي دائري ۾ ئي وڌيڪ پائيدار ٿي سگهي ٿو

پاڪستان کي هن وقت هڪ اهڙي سياسي ثقافت جي ضرورت آهي، جنهن ۾ حڪومت کي حڪومت ڪرڻ ڏنو وڃي، مخالف ڌر کي اختلاف ڪرڻ جو حق هجي، عدالتن کي آزاد نموني فيصلا ڪرڻ ڏنا وڃن ۽ عوام جي ووٽ کي سياسي انجنيئرنگ بدران احترام حاصل هجي. جيڪڏهن جمهوريت کي صرف اقتدار حاصل ڪرڻ ۽ مخالف کي اقتدار ڪان محروم ڪرڻ جو نالو بڻايو ويو ته پوءِ جمهوريت جا اهي ثمر جيڪي عام ماڻهو تائين پهچڻ گهرجن، اهي هميشه نعري تائين محدود رهندا. اصل امتحان اهو آهي ته اقتدار جي هر ڌر پنهنجي سياسي مفاد ڪان مٿانهون ٿي آئين، عوامي مينڊيٽ ۽ ملڪ جي مستقبل کي اوليت ڏئي.

موجوده صوبن جا حق اڃا اڻپورا، نون صوبن جي ڳالهه ڇو؟

غلام مصطفيٰ جمالي

پاڪستان ۾ وقت بوقت نون صوبن ۽ نون انتظامي يونٽن جي قيام بابت بحث سامهون ايندو رهيو آهي. ڪڏهن ڪنهن وڏي صوبي کي ورهائڻ جي ڳالهه ڪئي وڃي ٿي ته ڪڏهن انتظامي سهولت جي نالي تي نون يونٽن جي تجويز پيش ڪئي وڃي ٿي. نون صوبن جي حامين جو خيال آهي ته ننڍا انتظامي يونٽ ٺاهڻ سان حڪمراني عوام جي ويجهو ايندي، سرڪاري ادارن جي ڪارڪردگي بهتر ٿيندي ۽ ماڻهن جا مسئلا جلدي حل ٿيندا. پر هن سڄي بحث ۾ هڪ بنيادي سوال اڃا تائين پنهنجي جاءِ تي موجود آهي ته جڏهن ملڪ جا موجوده صوبا ئي پنهنجن آئيني، مالي، انتظامي ۽ وسيلن وارن حقن لاءِ جدوجهد ڪري رهيا آهن، تڏهن نوان صوبا ٺاهڻ سان آخر ڪهڙو بنيادي مسئلو حل ٿيندو؟

پاڪستان جي سياسي ۽ آئيني تاريخ ۾ ارڙهين ترميم هڪ اهم موڙ هئي. هن ترميم ڪان پوءِ صوبن کي وڌيڪ خودمختياري ۽ ڪيترن ئي معاملن ۾ وڌيڪ اختيار مليا. مقصد اهو هو ته صوبائي حڪومتون پنهنجي علائقن جي ضرورتن مطابق پاليسيون جوڙين ۽ عوام جا مسئلا مقامي سطح تي حل ٿين. پر سوال اهو آهي ته ڇا صوبائي خودمختياري جو فائدو مڪمل طور عام ماڻهو تائين پهچي سگهيو آهي؟ جيڪڏهن اڄ به عوام کي صحت، تعليم، روزگار، صاف پاڻي، روڊن، نيڪال ۽ ٻين بنيادي سهولتن لاءِ پريشانيون آهن ته پوءِ رڳو صوبن جون حدون تبديل ڪرڻ سان اهي مسئلا ڪيئن ختم ٿيندا؟

اصل مسئلو صوبا وڌيڪ ڪرڻ يا گهٽ ڪرڻ ڪان اڳ اختيارن ۽ وسيلن جي صحيح ورڇ جو آهي. جيڪڏهن وفاق ڪان صوبن کي اختيار مليا آهن پر صوبن ڪان اهي اختيار ضلعي، تعلقي ۽ مقامي سطح تائين منتقل نه ٿيا آهن ته عام ماڻهو لاءِ نظام ۾ وڏي تبديلي ڪيئن ايندي؟ هڪ شهري لاءِ اهو وڌيڪ اهم آهي ته سندس ڳوٺ ۾ اسڪول هجي، اسپتال ۾ ڊاڪٽر موجود هجي، پيئڻ جو صاف پاڻي ملي، رستا ٺهيل هجن ۽ سرڪاري آفيس ۾ سندس ڪم وقت تي ٿئي. هن لاءِ اهو سوال ثانوي آهي ته سندس مٿان حڪومت ڪندڙ صوبي جو نقشو ڪيترو وڏو يا ننڍو آهي.

نون صوبن جي قيام سان انتظامي ڍانچو ضرور نئون ٿي سگهي ٿو، پر ان سان گڏ نوان خرچ به پيدا ٿيندا. نئين صوبي لاءِ نئين حڪومت، نوان کاتا، نيون آفيسون، نوان انتظامي مرڪز ۽ ٻيا ڪيترائي ادارا گهربل هوندا. جيڪڏهن موجوده ادارا ئي مڪمل وسيلن ۽ بهتر انتظام ڪان محروم آهن ته نوان ادارا ٺاهڻ ڪان اڳ اهو ڏسڻ ضروري آهي ته موجوده نظام ۾ ڪهڙيون خاميون آهن ۽ انهن کي ڪيئن ختم ڪري سگهجي ٿو.

اسان کي اهو به سمجهڻ گهرجي ته انتظامي سهولت ۽ صوبائي ورهاست هڪ ئي ڳالهه ناهي. جيڪڏهن ڪنهن علائقي جا ماڻهو سرڪاري ادارن ڪان پري آهن ته ضلعي ۽ تعلقي سطح تي اختيار وڌائي سگهجن ٿا. مقامي حڪومتن کي مضبوط ڪري سگهجي ٿو. چونڊيل نمائندن کي وڌيڪ اختيار ۽ وسيلا ڏئي سگهجن ٿا. سرڪاري کاتن کي عوام جي ويجهو آڻي سگهجي ٿو. جيڪڏهن اهي قدم کنيا وڃن ته ڪيترائي انتظامي مسئلا نوان صوبا ٺاهڻ ڪان سواءِ به حل ٿي سگهن ٿا.

سنڌ جو معاملو ته خاص طور تي حساس آهي. سنڌ جا ماڻهو پنهنجي پاڻي، زمين، وسيلن، روزگار، ترقياتي حصي ۽ آئيني حقن بابت ڪيترن ئي معاملن تي پنهنجو آواز بلند ڪندا رهيا آهن. اهڙي صورتحال ۾ جيڪڏهن موجوده صوبي جا مسئلا حل ڪرڻ بدران نئين انتظامي ورهاست جي ڳالهه ڪئي وڃي ته لازمي طور ڪيترائي سوال پيدا ٿيندا. سنڌ کي سڀ ڪان پهريان پنهنجا آئيني ۽ مالي حق مڪمل طور ملڻ گهرجن، وسيلن جي منصفاڻي ورڇ يقيني بڻجڻ گهرجي ۽ مقامي ادارن کي مضبوط ڪيو وڃي.

جيڪڏهن ڪنهن صوبي وٽ وسيلا محدود آهن يا ترقياتي ڪم ضرورت مطابق نٿا ٿي سگهن ته ان جو حل اهو ناهي ته صوبي کي ٽڪرن ۾ ورهائي ڇڏجي. پهريان اهو ڏسڻو پوندو ته وسيلا ڪٿي خرچ ٿي رهيا آهن، ڪهڙن علائقن کي نظرانداز ڪيو پيو وڃي ۽ ترقياتي بجيٽ جو فائدو عام ماڻهو تائين ڇو نٿو پهچي. شفافيت، احتساب ۽ بهتر حڪمراني کي مضبوط ڪرڻ سان موجوده نظام ۾ به وڏي تبديلي آڻي سگهجي ٿي.

ملڪ ۾ نون صوبن جي بحث دوران هڪ ٻيو اهم سوال به سامهون اچي ٿو ته ڇا نوان صوبا ٺهڻ سان سياسي، معاشي ۽ سماجي اختلاف پاڻمرادو ختم ٿي ويندا؟ يقينن اهڙي ڪا ضمانت نٿي ڏئي سگهجي. جيڪڏهن ادارا ڪمزور هجن، وسيلن جي ورڇ تي سوال هجن ۽ عوام کي بنيادي سهولتون نه ملن ته ننڍي صوبي ۾ به اهي مسئلا موجود رهي سگهن ٿا.

ان ڪري ملڪ جي اصل ضرورت نوان نقشا ٺاهڻ ڪان وڌيڪ بهتر حڪمراني ٺاهڻ آهي. جيڪڏهن موجوده صوبن کي انهن جو آئيني حصو، مالي وسيلا ۽ انتظامي اختيار مڪمل طور ڏنا وڃن، ۽ ساڳئي وقت مقامي حڪومتن کي مضبوط ڪيو وڃي، ته عوام جي ڪيترن ئي مسئلن جو حل ممڪن آهي.

ارڙهين ترميم جو اصل روح به صوبائي خودمختياري سان گڏ اختيارن جي بهتر ورڇ هو. هاڻي ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته صوبن اندر به اختيار هيٺين سطح تائين منتقل ٿين. جيڪڏهن هڪ عام ماڻهو کي پنهنجي ننڍڙي مسئلي لاءِ صوبائي گادي واري شهر تائين وڃڻو پوي ته ان جو مطلب اهو آهي ته اختيار اڃا به عوام ڪان پري آهن. ضلعي، تعلقي ۽ مقامي ادارن کي مالي ۽ انتظامي اختيار ڏيڻ سان حڪومت کي ماڻهن جي در تائين پهچائي سگهجي ٿو.

نون صوبن جي ڳالهه ڪندڙن جي اها ڳالهه پنهنجي جاءِ تي بحث طلب آهي ته ننڍا انتظامي يونٽ انتظامي طور وڌيڪ آساني پيدا ڪري سگهن ٿا، پر ڪنهن به اهڙي تجويز تي فيصلو ڪرڻ ڪان اڳ ملڪ جي موجوده صوبن جي صورتحال، وسيلن، آبادي، انتظامي ضرورتن ۽ عوامي راءِ جو تفصيلي جائزو وٺڻ ضروري آهي. اهڙو وڏو فيصلو سياسي نعري يا عارضي سياسي فائدي جي بنياد تي نه ٿيڻ گهرجي.

پاڪستان کي اڄ اهڙي حڪمراني جي ضرورت آهي جيڪا عام ماڻهو جي زندگي آسان بڻائي. جيڪڏهن اسپتال ۾ علاج نه ملي، اسڪول ۾ استاد نه هجي، روڊ ٽٽل هجن، پاڻي جي کوٽ هجي ۽ نوجوان روزگار لاءِ پريشان هجن ته نئين صوبي جو نالو انهن مسئلن جو فوري حل نٿو بڻجي سگهي.

ان ڪري موجوده صوبن جي حقن بابت سنجيده بحث ڪرڻ وقت جي اهم ضرورت آهي. وفاق ۽ صوبن وچ ۾ وسيلن جي ورڇ، صوبائي خودمختياري، مقامي حڪومتن جا اختيار ۽ عوام تائين ترقياتي وسيلا پهچائڻ واري نظام کي وڌيڪ مضبوط ڪرڻو پوندو. صوبن کي جيڪي حق آئيني طور حاصل آهن، اهي عملي طور به يقيني بڻائڻا پوندا.

خاص طور سنڌ لاءِ ضروري آهي ته سنڌ جي وسيلن، پاڻي، روزگار، ترقياتي حصي ۽ آئيني حقن بابت معاملن کي اوليت ڏني وڃي. سنڌ جي ماڻهن کي اهو يقين گهرجي ته سندن صوبي جا وسيلا ۽ اختيار ڪنهن به اهڙي انتظامي تجربي جي نذر نه ٿيندا جنهن جا بنيادي مقصد ۽ نتيجا واضح نه هجن.

ملڪ ۾ انتظامي سڌارن جي ضرورت ڪان انڪار نٿو ڪري سگهجي، پر انتظامي سڌارن جو مطلب لازمي طور نوان صوبا ٺاهڻ ناهي. بهتر مڪاني حڪومت، مضبوط ضلعي نظام، بااختيار تعلقي ادارا، شفاف بجيٽ، ميرٽ تي مقرريون ۽ عوام جي نگراني وارو نظام به وڏي انتظامي تبديلي آڻي سگهي ٿو.

آخرڪار سوال اهو ناهي ته پاڪستان ۾ صوبا ڪيترا هجن: اصل سوال اهو آهي ته جيڪي صوبا هن وقت موجود آهن، انهن کي سندن حق ڪيترا ملي رهيا آهن؟ جيڪڏهن موجوده صوبن جا آئيني ۽ مالي حق اڃا مڪمل طور يقيني ناهن، جيڪڏهن صوبن اندر اختيار عوام تائين نه پهتا آهن ۽ جيڪڏهن عام ماڻهو بنيادي سهولتن لاءِ اڃا به پريشان آهي، ته پوءِ نون صوبن جي ڳالهه ڪرڻ ڪان اڳ موجوده نظام جون خاميون ختم ڪرڻ وڌيڪ ضروري آهي. پاڪستان کي ورهائڻ ڪان اڳ سنوارڻ جي ضرورت آهي، نقشا بدلائڻ ڪان اڳ نظام بهتر ڪرڻ جي ضرورت آهي ۽ نوان انتظامي يونٽ ٺاهڻ ڪان اڳ موجوده صوبن جا حق مڪمل طور تسليم ڪرڻ جي ضرورت آهي. جڏهن موجوده صوبن کي سندن جائز حق، وسيلا ۽ اختيار مڪمل طور ملي ويندا، تڏهن جيڪڏهن انتظامي ضرورت موجب وڌيڪ تبديلي جي ضرورت باقي رهي ته ان تي به آئيني ۽ عوامي مشاورت سان ڳالهائي سگهجي ٿي. پر اڄ جي بنيادي ترجيح اها هجڻ گهرجي ته موجوده صوبن جا حق پورا ڪيا وڃن، عوام کي اختيار ڏنا وڃن ۽ حڪمراني کي ماڻهن جي در تائين پهچايو وڃي.

”تحريڪ تحفظ آئين پاڪستان“ ۽ زميني حقيقتون

عبدالمجيد نائچ

محمود خان اڇڪزئي جي اڳواڻيءَ ۾ هلندڙ ’تحريڪ تحفظِ آئين پاڪستان‘ جو بنيادي نعرو آئين جي بالادستي ۽ جمهوري نظام جو تحفظ آهي. ان حوالي سان بحث جو اصل محور ڪنهن فرد جي ذاتي حب الوطني يا نيت نه هجڻ گهرجي، پر اهو سياسي فڪر هجڻ گهرجي، جيڪو ڪنهن جماعت جي منشور ۽ عملي موقف مان ظاهر ٿئي ٿو. ڇو ته سياسي جماعت جو منشور محض چونڊن لاءِ لکيل دستاويز نه هوندو آهي، پر اهو ان جماعت جي رياست، قوم، تاريخ، اختيارن ۽ سياسي مستقبل بابت بنيادي سوچ کي به بيان ڪندو آهي.

پاڪستان جي آئين جو آرٽيڪل 5 رياست سان وفاداري ۽ آئين ۽ قانون جي پاسداري کي شهري جي ذميوارين سان ڳنڍي ٿو. ان ڪري جڏهن آئين کي سياسي جدوجهد جو مرڪز بڻايو وڃي ته آئين جي هر اهم اصول کي بحث جو حصو بڻائڻ لازمي ٿي وڃي ٿو. هتي سوال ڪنهن فرد کي وفادار يا غدار قرار ڏيڻ جو ناهي، بلڪ سياسي نظرين کي آئيني ڪسوٽي تي پرکڻ جو آهي. پشتونخوا ملي عوامي پارٽي جي منشور جو مطالعو ڪيو وڃي ته ان ۾ تاريخ، افغانستان، پشتون قوم ۽ پاڪستان جي قيام بابت هڪ مخصوص فڪري زاويہ نظر اچي ٿو. منشور ۾ پاڪستان جي تاريخ کي ڏسڻ جو انداز ڪيترن هنڌن تي عام سرڪاري تاريخ ڪان مختلف آهي، جڏهن ته افغانستان سان تاريخي ۽ قومي تعلق کي خاص اهميت ڏني وئي آهي. اهو هڪ سياسي موقف آهي ۽ ڪنهن به سياسي جماعت کي پنهنجي تاريخي تشريح پيش ڪرڻ جو حق حاصل آهي، پر جڏهن اها ئي جماعت پاڪستان جي آئين ۽ ان جي تحفظ جي ڳالهه ڪري ٿي ته پوءِ ان جي تاريخي ۽ سياسي تصورن بابت سوال اٿڻ به جمهوريت جو حصو آهي.

تاريخ بابت سرڪاري بيانين سان اختلاف رکڻ سان گڏ پنهنجي تاريخي تشريح جي به تنقيدي چنڊڇاڻ ضروري آهي. خاص طور تي جڏهن ڪنهن جماعت جو منشور پاڪستان جي قيام ڪان اڳ واري تاريخ، افغانستان سان لاڳاپن ۽ برطانوي دور جي سياسي ورثي کي جديد سياسي مسئلن سان ڳنڍي ٿو ته ان تي ڪليل ۽ دليل سان بحث ٿيڻ گهرجي.

اصل سوال اهو ناهي ته ڪنهن کي افغانستان سان تاريخي يا ثقافتي تعلق تي فخر ڪرڻ جو حق آهي يا نه. اصل سوال اهو آهي ته پاڪستان جي هڪ آئيني ۽ خودمختيار رياست طور موجوده حيثيت بابت ان سياسي تصور جي حد ڪٿي ختم ٿئي ٿي ۽ آئيني ذميواري ڪٿي شروع ٿئي ٿي. قومي سڃاڻپ جا ڪيترائي دائرا ٿي سگهن ٿا، پر جديد رياست جي بنياد شهريت، آئين ۽ قانون تي قائم هوندي آهي.

رياستي پاليسين ۽ تاريخي فيصلن کي ڪنهن هڪ صوبي جي اجتماعي صفت بڻائڻ بدران انهن جي حقيقي سياسي پسمنظر ۾ ڏسڻ وڌيڪ ضروري آهي. جيڪڏهن تاريخ کي سياسي دليل طور استعمال ڪرڻو آهي ته پوءِ ان جي چونڊيل حصن بدران مڪمل تصوير سامهون رکڻي پوندي. ڪنهن صوبي جي سموري آباديءَ کي تاريخي جبر جو ذميوار قرار ڏيڻ سان مسئلا حل ٿيڻ بدران صوبائي ۽ قومي فاصلا وڌڻ جو خدشو پيدا ٿي سگهي ٿو. بحث جو هڪ ٻيو انتهائي حساس پاسو پاڪستان ۽ افغانستان جي وچ ۾ سرحد جو سوال آهي. پاڪستان هڪ خودمختيار ملڪ آهي ۽ ان جون بين الاقوامي سرحدون ان جي رياستي ڍانچي جو حصو آهن. تنهنڪري سرحدن بابت ڪو به سياسي مطالبو رڳو اچ وڃ جي سهولت تائين محدود نه رهندو، پر ان جو تعلق قومي سلامتي، خودمختياري ۽ آئيني اختيار سان به جڙيل هوندو. ڊيورنڊ لائين بابت پشتون قومپرست ڌرين جا تاريخي اعتراض پراڻا آهن. ڪنهن سرحد جي تاريخ بابت مختلف راءِ رکڻ هڪ سياسي حق آهي، پر ساڳئي وقت موجوده پاڪستان جي آئيني حيثيت ۽ رياستي سرحدن کي نظرانداز ڪرڻ جو سوال به پنهنجي جاءِ تي اهم آهي. جيڪڏهن آئين کي بالادست مڃيو وڃي ٿو ته پوءِ ان ۾ بيان ڪيل رياستي خودمختياري ۽ ملڪ جي جغرافيائي وحدت کي به بحث جو لازمي حصو بڻائڻو پوندو.

پاڪستان ۽ افغانستان جي وچ ۾ عام سرحدي سهولت جي ڳالهه ۽ پاڪستان جي هڪ صوبي کي افغانستان سان مخصوص آزاد اچ وڃ جي انتظام سان جوڙڻ واري تصور ۾ فرق آهي. اهڙي تجويز رڳو سرحدي سهولت جو مسئلو نه رهي ٿي، پر ان سان آئيني اختيار، وفاقي ڍانچي ۽ رياستي خودمختياري جا سوال به پيدا ٿين ٿا. تنهنڪري اهڙي ڪنهن به تصور تي جذبات بدران واضح آئيني ۽ قانوني بحث ٿيڻ گهرجي. هتي بحث ڪنهن خاص سياسي جماعت کي نشانو بڻائڻ لاءِ نه، پر ان اصول لاءِ آهي ته جيڪي سوال ٻين کان پڇيا وڃن ٿا، اهي پنهنجي سياسي فڪر بابت به قبول ڪرڻا پوندا. آئين جي بالادستيءَ جو مطلب ئي اهو آهي ته سياسي طاقت، جماعت، اڳواڻ يا گروهه قانون ڪان مٿانهون نه هجي. اسان جي سياسي ثقافت جو هڪ وڏو مسئلو اهو به آهي ته اختلاف کي اڪثر ذاتي دشمني بڻايو وڃي ٿو. ڪنهن سياسي موقف تي سوال ڪيو وڃي ته سوال ڪندڙ جي نيت تي شڪ ڪيو وڃي ٿو، جڏهن ته جمهوريت ۾ سوال ڪرڻ بنيادي سياسي حق آهي. ڪنهن به سياسي جماعت جو منشور مقدس دستاويز نه هوندو آهي: اهو عوام جي سامهون پيش ڪيل سياسي تصور هوندو آهي، جنهن تي تنقيد، بحث ۽ اختلاف جو حق هر شهري کي حاصل آهي. ان ڪري جيڪڏهن ڪو اڳواڻ آئين جي تحفظ جي ڳالهه ڪري ٿو ته ان ڪان آئين بابت سوال ڪرڻ به جمهوريت جي فطري عمل جو حصو آهي. جيڪڏهن ڪا جماعت قوم، رياست، سرحد، تاريخ يا وفاق بابت مخصوص تصور پيش ڪري ٿي ته ان تصور کي به قانون ۽ آئين جي روشنيءَ ۾ جانچڻ گهرجي. سوالن جو جواب دليل سان ڏيڻ گهرجي، سوال ڪندڙ کي خاموش ڪرائڻ سان نه.

آئين ڪنهن هڪ جماعت، اڳواڻ يا سياسي تحريڪ جي ملڪيت ناهي. اهو رياست جو بنيادي قانون آهي ۽ ان جي بالادستيءَ جو مطلب سڀني لاءِ هڪجهڙو معيار آهي. جيڪڏهن حڪمرانن ڪان آئين جي پابنديءَ جو مطالبو ڪيو وڃي ٿو ته سياسي جماعتن کي به پنهنجي منشور، بيانن ۽ مطالبن کي ساڳئي آئيني ڪسوٽيءَ تي پرکڻ لاءِ تيار رهڻ گهرجي. آئين کي رڳو مخالفن لاءِ دليل ۽ پنهنجي موقف لاءِ استثنا بڻائي نٿو سگهجي. آئين جي اصل بالادستي تڏهن ئي قائم ٿيندي، جڏهن ان جا اصول حڪمران ۽ مخالف، وڏو ۽ ننڍو، طاقتور ۽ ڪمزور سڀني لاءِ برابر هجن. جمهوريت ۾ سياسي نعرا اهم ٿي سگهن ٿا، پر نعري ڪان وڌيڪ اهم سوال هوندو آهي. ’تحفظِ آئين‘ جو نعرو پنهنجي جاءِ تي، پر ان سان گڏ اهو به طئي ڪرڻو پوندو ته آئين جي تحفظ جو دائرو ڪٿي تائين وڃي ٿو؟ ڇا اهو صرف حڪمرانن کي آئين جو پابند بڻائڻ تائين محدود آهي يا سياسي جماعتن، اڳواڻن ۽ انهن جي منشورن تي به ساڳيو معيار لاڳو ٿئي ٿو؟ جيڪڏهن جواب اهو آهي ته آئين سڀني ڪان مٿانهون آهي، ته پوءِ ان ڪسوٽي ڪان ڪو به سياسي اڳواڻ، ڪا به جماعت ۽ ڪو به منشور ٻاهر نٿو رهي سگهي. جمهوريت جي سگهه ئي ان ڳالهه ۾ آهي ته سوال ڪرڻ جو حق زنده رهي، اختلاف کي برداشت ڪيو وڃي ۽ آئين کي سڀني لاءِ هڪجهڙو معيار بڻايو وڃي. اهڙي ئي روش سان آئين جو احترام نعري ڪان اڳتي وڌي عملي سياسي قدر بڻجي سگهي ٿو.

ڪڻڪ جي درآمد بابت اسٽيئرنگ ڪميٽي جي ستين اجلاس جي صدارت ڪئي. ڪميٽي ڪڻڪ جي درآمد جي انتظامن بابت اڳيرائي جو جائزو ورتو ۽ ٽريڊنگ ڪارپوريشن آف پاڪستان (ٽي سي پي) کي هدايت ڪئي ته سنڌ جي ڪڻڪ جي باقي رهيل هڪ لک 85 هزار ميٽرڪ ٽن ضرورت جي خريداري جي لاءِ گهٽ ترين بولي/ بولين کي قبول ڪرڻ جو عمل اڳتي وڌايو وڃي. نائب وزيراعظم پنجاب، سنڌ ۽ خيبرپختونخواهه جي حڪومتن کي به هدايت ڪئي ته گهربل ادائيگين جو وقت سر انتظام ڪن ۽ ٽي سي پي سان ته ڊريو معاهدو جلد مڪمل ڪن ته جيئن ڪڻڪ جي درآمد جو عمل وقت سر مڪمل ڪري سگهجي. هن ان ڳالهه تي زور ڏنو ته ڪڻڪ جي درآمد سان مناسب اڳهن تي ڪڻڪ جي وڌيڪ فراهمي يقيني بڻائي سگهبي ۽ عوام کي وڏ ڪان وڏ رليف فراهم ٿيندو. اجلاس ۾ قومي غذائي تحفظ ۽ تحقيق واري وفاقي وزير، سنڌ جي خوراڪ واري وزير، وزيراعظم جي خاص معاون طارق باجوه، واپار واري سيڪريٽري، پاسڪو جي مئنيجنگ ڊائريڪٽر، لاڳاپيل صوبائي سيڪريٽرين ۽ قومي غذائي تحفظ ۽ تحقيق واري وزارت ۽ ٽي سي پي جي سينئر عملدارن شرڪت ڪئي.

بقايا ***04

آپريشن دوران 3 خوارجي دهشتگردن کي جهنم پهچائڻ تي فورسز جي جوانن ۽ آفيسرن کي زبردست خراج تحسين پيش ڪيو آهي. اربع تي ريلوي واري وزارت پاران جاري بيان موجب وفاقي وزير دهشتگرد ڌرين خلاف سيڪيورٽي فورسز جي وقت سر ۽ اثرائتي ڪارروائي جي تعريف ڪندي چيو ته ملڪ جا محافظ دهشتگردي جي لعنت خلاف ڏينهن رات وڙهي رهيا آهن ۽ وطن جي امن ۽ سلامتي جي تحفظ لاءِ پنهنجي جانين جو نذرانو پيش ڪري رهيا آهن. محمد حنيف عباسي چيو ته دهشتگردي خلاف جنگ ۾ سيڪيورٽي فورسز جو پختو عزم ۽ بي مثال حوصلو واکاڻ جوڳو آهي. هن ان عزم جو ورجاءُ ڪيو ته ملڪ مان دهشتگردي جي ناسور جي مڪمل ۽ حتمي خاتمي تائين پوري قوم ۽ حڪومت پنهنجي سيڪيورٽي فورسز سان گڏ بيٺل آهي.

بقايا ***05

سهولتن بابت جاڻ ورتي. وفاقي گهرو وزير اميگريشن ٽيم جي انتظامن تي اطمينان جو اظهار ڪندي چيو ته اضافي عملي جي مقرري سان مسافرن جون ڊگهيون قطارون ختم ٿي ويون آهن. محسن نقوي هدايت ڪئي ته اميگريشن جي عمل دوران مسافرن کي هر ممڪن سهولت فراهم ڪئي وڃي ۽ سندن مسئلا فوري طور حل ڪيا وڃن. هن وڌيڪ هدايت ڪئي ته غير تصديق ٿيل دستاويزن وارن مسافرن کي سفر جي اجازت نه ڏني وڃي، جڏهن ته اميگريشن عملو ضابطن تي سختي سان عملدرآمد يقيني بڻائي.

بقايا ***06

ي. هن چيو ته منهنجي تڪ ۾ روزاني جي بنياد تي دهشتگردي ٿي رهي آهي، ڇا وفاقي گهرو وزير ڪڏهن انهن علائقن ۾ ويو آهي؟ پوليس لائنز ڌماڪي جي انڪوائري اڄ تائين سامهون ناهي اچي سگهي. شاندانه گلزار جو چوڻ هو ته ملڪ جي معاشي حالت خراب آهي، مهانگائي عروج تي آهي، فارم 47 وارا آئين جو مذاق اڏائي رهيا آهن. اسان جهيڙو نٿا چاهيون. فوج ۽ پوليس اسان جي آهي. اسان ڪتابن وارا ماڻهو آهيون، جهازن وارا نه. هن وڌيڪ چيو ته راڄڌاني واري شهر اسلام آباد کي ڪنٽينرستان بنايو ويو آهي پر اسان 4 آڪٽوبر تي وزيراعليٰ ۽ جنيد اڪبر سان گڏ پوري طاقت سان نڪرنداسين. اسان آئين سان نه ليفٽ ٿينداسين ۽ نه رائٽ ٿينداسين.

بقايا ***07

ي ڊويزن جي ڪچي وارن علائقن ۾ جاري ترقياتي منصوبن، سماجي ۽ معاشي بهتري، بنيادي سهولتن جي فراهمي ۽ امن امان بابت قدمن جو تفصيلي جائزو ورتو ويو. اجلاس ۾ سکر ۽ لاڙڪاڻي ڊويزن جي ڪچي وارن علائقن جي ترقي ۽ بحالي حوالي سان ڪمشنر سکر ۽ ڪمشنر لاڙڪاڻو تفصيلي بريفنگ ڏني. بريفنگ ۾ ڪچي وارن علائقن ۾ تعليم، صحت، موبائيل ڊسپينسرين، روڊن ۽ ٻين بنيادي ڍانچي بابت قدمن ۽ ضرورتن ڪان آگاهه ڪيو ويو. گهرو معاملن بابت اسٽينڊنگ ڪميٽي جي چيئرپرسن فريال ٽالپر چيو ته ڪچي وارن علائقن جي بحالي ۽ پائيدار ترقي لاءِ سنڌ حڪومت ڀرپور قدم کڻندي. غير سروي ٿيل ڪچي وارن علائقن جي مسئلن جي حل لاءِ عملي قدم کنيا پيا وڃن. فريال ٽالپر هدايت ڪئي ته ڪچي وارن علائقن ۾ تعليم، صحت، روڊن، پوليس اسٽيشنن، پوليس پوسٽن ۽ تربيتي مرڪزن جي ضرورتن جو جامع جائزو ورتو وڃي ۽ ان حوالي سان واضح سفارشون مرتب ڪيون وڃن. هن چيو ته ڪچي وارن علائقن ۾ قائم ڪيل پوليس ڪئمپس کي شهيد پوليس اهلڪارن جي نالن سان منسوب ڪيو وڃي، ته جيئن فرض جي ادائيگي دوران پنهنجي جانين جو نذرانو پيش ڪندڙ پوليس آفيسرن ۽ اهلڪارن جي قربانين کي خراج تحسين پيش ڪري سگهجي. فريال ٽالپر چيو ته ڪچي وارن علائقن جي عوام کي بنيادي سهولتون فراهم ڪرڻ، انهن جي ديرينہ مسئلن جي حل ۽ معيار زندگي ۾ بهتري لاءِ عملي قدم يقيني بڻايا ويندا. ڪچي وارن علائقن جي ترقي لاءِ مربوط ۽ ڊگهي مدتي حڪمت عملي تحت ترقياتي عمل کي تيز ڪيو ويندو. هن وڌيڪ چيو ته عوامي مسئلن جي حل سان گڏ ڪچي وارن علائقن ۾ سماجي ۽ معاشي ترقي جي عمل کي به موثر انداز ۾ اڳتي وڌايو ويندو. جڏهن ته سڀئي لاڳاپيل ادارا باهمي رابطي ۽ مربوط حڪمت عملي تحت پنهنجون ذميواريون ادا ڪندا. گهرو وزير سنڌ ضياءُ الحسن لنجار چيو ته ڪچي وارن علائقن جي پائيدار ترقي ۽ عوامي مسئلن جو حل سنڌ حڪومت جي ترجيحن ۾ شامل آهي. ڪچي وارن علائقن ۾ ترقياتي عمل کي موثر بڻائڻ لاءِ سڀني لاڳاپيل ادارن کي مربوط قدم يقيني بڻائڻا پوندا. هن چيو ته ڪچي وارن علائقن جي عوام کي بنيادي سهولتون فراهم ڪرڻ ۽ انهن جي معيار زندگي ۾ بهتري لاءِ عملي قدمن کي وڌيڪ تيز ڪيو ويندو. گهرو وزير سنڌ هدايت ڪئي ته اڄ جي اجلاس ۾ بحث هيٺ آيل تمام نقطن ۽ مليل تجويزن جي روشني ۾ سفارشون جلد مرتب ڪري جائزي ۽ وڌيڪ ضروري ڪارروائي لاءِ موڪليون وڃن، ته جيئن ڪچي وارن علائقن جي بحالي، ترقي ۽ عوامي مسئلن جي حل لاءِ موثر ۽ قابل عمل لائحہ عمل مرتب ڪري سگهجي. اجلاس ۾ شريڪ سکر ۽ لاڙڪاڻي سان تعلق رکندڙ چونڊيل قومي ۽ صوبائي اسيمبلي ميمبرن پنهنجي پنهنجي علائقن جي مسئلن، ضرورتن ۽ ترقياتي ترجيحن بابت تجويزون پيش

بقايا ***01

اس معاهدي جي حيثيت ۾ هڪطرفي تبديلي جا وسيع تر اثر سڄي دنيا ۾ سرحد پار پاڻين جي انتظام تي پئجي سگهن ٿا. عالمي برادري کي ان معاملي جي حساسيت جو ادراڪ ڪرڻو پوندو. اهڙن خيالن جو اظهار هن اربع ڏينهن هتي انسٽيٽيوٽ آف اسٽريٽجڪ اسٽڊيز اسلام آباد (آءِ ايس ايس آءِ) ۾ ”پاڻي جو بطور هٿيار استعمال، سنڌ طاس معاهدي جي معطلي جا تاريخي، قانوني ۽ اسٽريٽجڪ رخ“ جي موضوع تي خصوصي رپورٽ جي مهورتي تقريب کي خطاب ڪندي ڪيو. وفاقي وزير چيو ته اسان پنهنجي سڃاڻپ سنڌو درياءَ جي پاڻين سان واڳيل سمجهون ٿا. سنڌ طاس معاهدي جي وجود ۾ اچڻ ۽ ٻن ڌرين جي وچ ۾ صحيحن جي وقت شايد اهو تصور به نه ڪيو ويو هوندو ته ڪجهه ڏهاڪن ڪانپوءِ اهڙو وقت به ايندو جڏهن ڀارت قانوني گهرجن ڪان اٽڪڻ ۽ اخلاقي قدرن ڪان عاري ٿي ويندو. هن چيو ته سنڌ طاس معاهدو شرطن ۽ ضابطن جو تعين ڪندڙ قانوني فريم ورڪ آهي ۽ صحيحن ڪانپوءِ ٻنهي ڌرين تي قانوني طور تي لاڳو آهي. جڏهن معاهدي ۾ اهو شرط به موجود هجي ته ان کي هڪطرفي طور تي ملتوي، ختم يا تبديل نه ٿو ڪري سگهجي ته ان سان پاڪستان جي موقف کي قانوني سگهه ۽ جواز ملي ٿو. عطاءُ الله تارڙ چيو ته معاهدي کي نه ته هڪطرفي تبديل تي تبديل، ختم يا ملتوي ڪري سگهجي ٿو ۽ نه ئي ان کي معطل ڪري سگهجي. ڪنهن تڪرار جي صورت ۾ به ٻئي ڌريون معاهدي جي شرطن ۽ ضابطن تي عمل ڪرڻ جون پابند آهن. هن چيو ته آگسٽ 2025ع ۾ عالمي ثالثي عدالت پاڪستان جي ان موقف کي قانوني جواز ۽ سگهه ڏني ته معاهدي جي حيثيت کي هڪطرفي طور تي تبديل ڪرڻ جي ڪا ڪوشش نه ٿي ڪري سگهجي. هن چيو ته پاڪستان حڪومت ان معاملي کي سفارتي انداز ۾ اڳتي وڌايو. عالمي برادري سان رابطو ڪري پنهنجو قانوني ۽ سفارتي موقف پيش ڪيو ۽ هڪ اهڙي رياست جي طور تي پنهنجو ڪيس پيش ڪيو جيڪا ٻين جي حقن جو احترام ڪري ٿي. وفاقي وزير چيو ته تازو ئي گڏيل قومن جي جنرل اسيمبلي جي 81هين اجلاس ۾ وزيراعظم محمد شهباز شريف چيو ته سنڌ لاءِ هوندو آهي. هن چيو ته پاڪستان دهشتگردي جي جنگ ۾ پهرين صف جو ڪردار ادا ڪري رهيو آهي جڏهن ته ٻئي طرف ڀارت جنهن سنڌ طاس معاهدو غيرقانوني طور تي معطل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پر ڪئنيڊا ۽ ٻين ملڪن ۾ سکن سميت اقليتن جي خلاف سرحد پار قتل ۽ ڪارروائين جا الزام به لڳا آهن. وفاقي وزير چيو ته پاڻي کي هٿيار بڻائڻ ۽ سنڌ طاس معاهدي جي حوالي سان تڪرار پيدا ڪرڻ جي ڪوشش مذمت جوڳي آهي ۽ ان کي قانوني، سفارتي يا اخلاقي سطح تي جائز قرار نه ڏئي سگهجي. هن چيو ته سنڌ طاس معاهدي جي حوالي سان پاڪستان جو موقف واضح آهي ۽ ڪيترن ئي ملڪن پاڪستان جي موقف جي تائيد ڪئي آهي. جڏهن به اهو معاملو عالمي سطح تي قانوني فورمز تي پيش ٿيو، اتي به پاڪستان جي موقف کي سگهه ملي آهي. عطاءُ الله تارڙ چيو ته پاڪستان هڪ پرامن قوم آهي ۽ امن تي يقين رکي ٿو جڏهن ته ڀارت کي پاڻي کي بطور هٿيار استعمال ڪرڻ جي اجازت نه ڏيندو ڇو ته اهو پاڪستان جي 24 ڪروڙ عوام جو بنيادي ۽ مڃيل حق آهي. هن چيو ته عالمي برادري کي ان معاملي ۾ موجود وسيع تر مثال کي پڻ نظر ۾ رکڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا رياست متفقه تڪرارن جي حل جي طريقيڪار جي موجودگي جي باوجود ڪنهن پابند عالمي پاڻي معاهدي کي هڪطرفي طور تي معطل ڪري سگهي ٿي ته ان جا اثر سڄي دنيا ۾ سرحد پار پاڻين جي انتظام ۽ ورڇ جي نظام تائين پکڙجي سگهن ٿا. ان جا اثر انهن ملڪن تي پڻ اثر پئجي سگهن ٿا جن جي وچ ۾ پاڻي جي ورڇ جي حوالي سان معاهدا موجود آهن. انهي لاءِ انسٽيٽيوٽ آف اسٽريٽجڪ اسٽڊيز اسلام آباد جو ڪم اهم آهي. تحقيقي ادارن جي ذميواري آهي ته اهي اهڙي اڳڀرائي جو تاريخي، قانوني ۽ اسٽريٽجڪ جائزو وٺي پاليسي سازن ۽ عالمي ادارن کي ثبوتن تي ٻڌل تجزيو فراهم ڪن. وفاقي وزير چيو ته سنڌ طاس معاهدي جي حوالي سان جاري ڪئي ويندڙ خصوصي رپورٽ ان بحث ۾ اهم ڪردار ادا ڪري ٿي جنهن ۾ سنڌ طاس معاهدي جي تاريخ، ڀارت جي فيصلن جي قانوني رخن، اترئين علائقن ۾ پاڻي انفراسٽرڪچر بابت اڳڀرائي ۽ پاڪستان سميت پوري خطي تي ان جي اسٽريٽجڪ اثرن جو جائزو ورتو ويو آهي. هن واضح ڪيو ته پاڪستان حڪومت عالمي برادري سان رابطو جاري رکندي ۽ عالمي قانون موجب پاڪستان جي اهم قومي مفادن جو دفاع ڪندي رهندي. جيڪي ملڪ عالمي قانون جي پاسداري نه ٿا ڪن اهي ترقي نه ٿا ڪري سگهن ۽ انهن جي ارادن کي دنيا چڱي ريت ڏسي سگهي ٿي. عطاءُ الله تارڙ ثالثي عدالت ۾ ڀارت کي جنهن شرمندگي کي منهن ڏيڻو پيو، ان کي سڀني ڏٺو آهي. وفاقي وزير خصوصي رپورٽ جاري ڪرڻ تي انسٽيٽيوٽ آف اسٽريٽجڪ اسٽڊيز اسلام آباد جا ٿورا مڃيندي چيو ته حڪومت ان مقصد جي لاءِ ادارن سان گڏ مسلسل ڪم ڪرڻ جي خواهشمند آهي.

بقايا ***02

جي اجلاس ۾ مڪہ دفاعي گڏيل دفاعي معاهدي جي سيڪريٽريٽ قائم ڪرڻ ۽ سعودي عرب، پاڪستان ۽ ترڪيہ جي وچ ۾ دفاعي تعاون تي ٿيل اڳڀرائي جو جائزو ورتو ويو. سعودي ميڊيا موجب رياض ۾ ٿيل ڪابينہ جي اجلاس ۾ مڪہ دفاعي معاهدي جي سيڪريٽريٽ کي قائم ڪرڻ ڪان علاوه علائقائي ۽ عالمي صورتحال تي غور ڪيو ويو. اجلاس ۾ آبنائي هرمز، باب المندب، بحيره احمر ۽ عرب عدن ۾ بحري اچ وڃ جي آزادي ۽ تحفظ جي اهميت اجاگر ڪئي وئي. اجلاس ۾ شرڪت ڪندڙ آبنائي هرمز ۾ حالتن کي 28 فيبروري ڪان اڳ جي سطح تي بحال ڪرڻ جي ضرورت تي به زور ڏنو. جڏهن ته بحري جهازن تي حوثي مليشيا جي حملن جي مذمت بابت گڏيل قومن جي سلامتي ڪونسل جي بيان جي آجيان ڪئي وئي. ڪابينہ مڪہ دفاعي معاهدي جي سيڪريٽريٽ قائم ڪرڻ بابت اڳڀرائي جو جائزو ورتو جنهن سان گڏ سعودي عرب، پاڪستان ۽ ترڪيہ جي وچ ۾ دفاعي تعاون جا معاملا به غور هيٺ آيا. اجلاس ۾ ساموندي رستن جي تحفظ، علائقائي سلامتي ۽ دفاعي تعاون بابت معاملن کي اهميت ڏني وئي.

بقايا ***03

۾ ڪڻڪ جي درآمد جي انتظامن تي اڳڀرائي جو جائزو ورتو ويو. پرڏيهي آفيس پاران جاري بيان موجب نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير فود ايئر 27 – 2026ع جي لاءِ

ڪيون. اجلاس ۾ قومي اسيمبلي ميمبر علي جان مزاري، مير شبير علي بجارائي، محمد شهريار خان مهر، خالد احمد خان لنڊ، علي گوهر خان مهر، جام خان شورو، وزير پلاننگ اينڊ ڊولپمينٽ ۽ آبپاشي کاتو سنڌ، صوبائي اسيمبلي ميمبر عبدالرؤف کوسو، غلام عابد خان، مير محبوب علي خان بجارائي، محمد عارف خان، آغا شهباز علي دراڻي، جام مهتاب حسين ڏهر، سردار نادر اڪمل خان لغاري، علي نواز خان مهر، سيد فرخ احمد شاهه، سيد ناصر حسين شاهه، سينئر ميمبر بورڊ آف روينيو، چيئرمين پلاننگ اينڊ ڊولپمينٽ بورڊ، سيڪريٽري ورڪس اينڊ سروسز، سيڪريٽري آبپاشي، سيڪريٽري اسڪول ايجوڪيشن اينڊ لٽريسي، سيڪريٽري صحت، سيڪريٽري لائيو اسٽاڪ اينڊ فشريز، سيڪريٽري زراعت، سپلائي اينڊ پرائسز، سيڪريٽري توانائي، سيڪريٽري لوڪل گورنمنٽ اينڊ HTP، سيڪريٽري بحالي، سيڪريٽري قانون، آءِ جي سنڌ، ايڊووڪيٽ جنرل سنڌ، پراسيڪيوٽر جنرل سنڌ، ڪمشنر لاڙڪاڻو، سکر، ڊي آءِ جيز لاڙڪاڻو ۽ سکر شرڪت ڪئي.

بقايا ***08

ي، جڏهن ته هن پارٽي ڇڏڻ جي ترديد ڪندي چيو آهي ته پارٽي ڇڏڻ جو سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. شوڪت يوسفزئي هڪ ٽي وي پروگرام ۾ ڳالهائيندي خيبرپختونخوا جي وڏي وزير سهيل آفريدي جي بيان تي ردعمل ظاهر ڪيو ۽ پاڻ تي لڳندڙ الزامن بابت ڳالهائيندي روئي ڏنو هن چيو ته هو پارٽي جو سينيئر ميمبر هجڻ جي حيثيت سان پنهنجا خدشا ظاهر ڪندو رهيو آهي. سندس چوڻ هو ته هو اصول جي ڳالهه ڪندو آهي ۽ ڪيس ڪنهن به قسم جو ڊپ يا خوف ناهي. شوڪت يوسفزئي چيو ته 26 نومبر واري احتجاج دوران به هن اهڙن خدشن جو اظهار ڪيو هو. جڏهن ته وڏي وزير پاران سندس خط بابت ڏنل بيان تي ڪيس ڏک پهتو آهي. هن چيو ته ڪيس سهيل آفريدي ڪان اهڙي ڳالهه جي اميد نه هئي. سندس چوڻ هو ته هن سهيل آفريدي جو دفاع ڪيو ۽ واضح ڪيو ته هو دهشتگردن جو سهولتڪار ناهي. پي ٽي آءِ اڳواڻ موجب، جڏهن ته سهيل آفريدي 4 آڪٽوبر تي مارچ جو اعلان ڪيو هو ته هن چيو هو ته ان مارچ ۾ سڀ ڪان اڳيان هوندو. شوڪت يوسفزئي چيو ته سوشل ميڊيا تي سندس خلاف استعمال ٿيندڙ ٻولي تي

جي ضبطگي ختم ڪرڻ ۽ پرڏيهه وڃڻ جي اجازت ڏيڻ جو اختيار لاڳاپيل دهشتگردي ٽوڙ عدالت وٽ آهي. فريقين جا دليل ٻڌڻ ۽ قانوني نقطن جو جائزو وٺڻ ڪانپوءِ لاهور هاءِ ڪورٽ درخواست خارج ڪري ڇڏي.

بقايا ***16

ملاقات ۾ لانگ مارچ بابت ٻنهي اڳواڻن جي وچ ۾ ڳالهيون ٿينديون. ملاقات ۾ ملڪي سياسي صورتحال ۽ پارلياماني معاملي بحث هيٺ ايندا. بيرسٽر گوهر پي ٽي آءِ جي گرفتار ميمبرن ۽ وڌيڪ گرفتارين بابت ميمبرن جي خدشن ڪان اسپيڪر کي آگاهه ڪندو. بيرسٽر گوهر ۽ اياز صادق جي وچ ۾ گذريل ڏينهن ٽيليفون تي ڳالهيون ٿيون هيون. پي ٽي آءِ چيئرمين بيرسٽر گوهر ميڊيا سان ڳالهين ۾ چيو ته اسپيڪر سان ٽيليفون تي رابطو ڪالهه ٿي ويو هو اڄ انهي سان ملاقات جو امڪان نه آهي. ڪالهه قومي اسيمبلي جو اسپيڪر موجود نه هو اڄ مان مصروف آهيان. هن جو چوڻ هو ته ايمرجنسي نه لڳڻ گهرجي، نه ئي ايمرجنسي جي صورتحال آهي. لانگ مارچ اسان جو سياسي فيصلو آهي ۽ لانگ مارچ اٽل آهي. لانگ مارچ سياسي ۽ پرامن هوندو اسان ڪنهن تي به چڙهائي نه ڪري

انفراسٽرڪچر فراهم ڪنداسين. توهان نوڪريون پيدا ڪريو: اسان ڪاروبار کي آسان بڻائينداسين. توهان برآمدات وڌايو: اسان ڪاروباري ماحول کي بهتر بڻائڻ جي ڪوشش ڪنداسين. پاڪستان جي ترقي ان جي پائيداري تي ٻڌل آهي. هن ڪاروباري اڳواڻن کي يقين ڏياريو ته حڪومت سندن خدشن کي ٻڌندي رهندي ۽ ڳالهين ۽ مشاورت ذريعي مسئلا حل ڪرڻ لاءِ ساڻن گڏجي ڪم ڪندي. ٽيڪنالاجي ۽ جدت کي اپنائڻ: مستقبل جي اقتصادي موقعن بابت ڳالهائيندي، مراد شاهه صنعتن تي زور ڏنو ته اهي ٽيڪنالاجي، جدت ۽ ڊجيٽل تبديلي کي اپنائين. هن چيو عالمي معيشت تيزي سان تبديل ٿي رهي آهي.

هزار 985 پوائنٽس تائين پهچي ويو شروعاتي سيشن ۾ 217.45 ملين شيئرز جي مٽاسٽا ٿي، جن جي ماليت 10.052 ارب رپيا هئي. تصديق انفارميشن سروسز لميٽيڊ جا 32.30 ملين شيئر، سينز جي پي ڪي لميٽيڊ جا 14.27 ملين شيئر ۽ پاڪستان انٽرنيشنل بلڪ ٽرمينل جي 13.64 ملين شيئرز جي مٽاسٽا ٿي. ٽراءِ اسٽار ميوچل فنڊ ۽ سنڌ مضاربه ترتيبوار پهرين ۽ ٻي نمبر تي ايڊوانسر ڪمپنيون رهيون.

بقايا ***22

سيڪٽر جو اضافو رڪارڊ ٿيو. اسٽيٽ بئنڪ پاران جاري ڪيل انگن اکرن موجب 18 سيپٽمبر تي ختم ٿيل هفتي ۾ بئنڪن پاران خانگي شعبي کي فراهم ڪيل قرض جو ڳاڻيٽو 11.15 ٽريلين تائين پهچي ويو جيڪو گذريل هفتي جي ڀيٽ ۾ هڪ سيڪٽر وڌيڪ آهي. گذريل هفتي جي پڄاڻي تي بئنڪن پاران خانگي شعبي کي فراهم ڪيل قرض جو ڳاڻيٽو 11.04 ٽريلين رپيا رڪارڊ ڪيو ويو. جاري مالي سال جي شروعات ڪان وٺي هن وقت تائين بئنڪن پاران خانگي شعبي کي فراهم ڪيل قرض ۾ گڏيل طور تي 2.2 سيڪڙو گهٽتائي رڪارڊ ڪئي وئي،

چيو ويو آهي ته حڪومت جا گڏيل ٻاهريان قرض 13 ارب 37 ڪروڙ 80 لک ڊالر رهڻ جو اندازو آهي، جڏهن ته 10 ارب 57 ڪروڙ 40 لک ڊالر جي ادائيگي جو امڪان آهي. ٻاهرين ذريعن ڪان خالص 2 ارب 80 ڪروڙ 40 لک ڊالر حاصل ٿيڻ جو اندازو آهي، هلندڙ مالي سال 2 ارب ڊالر جا بانڊز جاري ڪرڻ جو هدف مقرر ڪيو ويو آهي. ناڻي واري وزارت جي رپورٽ ۾ ڄاڻايو ڪرڻ کي ترجيح ڏني ويندي. جڏهن ته ڊگهي مدي ۽ فلوٽنگ ريٽ وارا قرض محدود رکيا ويندا. ناڻي واري وزارت چيو آهي ته حڪومت آسان شرطن تي ڊگهي مدي جي قرضن، شرعي اصولن موجب بانڊز ۽ بئنڪن ڪان علاوه ٻئي سرمائيڪاري جي شموليت کي ترجيح ڏيندي. قرض حڪمت عملي تي عملدرآمد عالمي معاشي حالتن، جغرافيائي سياسي صورتحال ۽ مالياتي نظم وضبط سان مشروط هوندو.

بقايا ***29

به وڌيڪ لاڳت ايندي جديدڪاري سان 310 ميگاواٽ اضافي پن بجلي حاصل ٿيندي. پلاننگ ڪميشن موجب سرڪاري شعبي جي ترقياتي منصوبن ۾ ان منصوبي جي رقم مقرر ڪئي وئي آهي. منگلا پاور اسٽيشن جي جديد

بقايا عوامي سوچ 01

واسين پاران مليرجي قومي سردار ۽ ايم اين اي سردار ڄام عبدالڪريم بجار خان جوکيو خلاف علي حسن زهري جي مبينا بيانن ۽ تنقيدي زبان جي مذمت ڪندي جنگشاهي شهر ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو. ان سلسلي ۾ جنگشاهي بس اسٽاپ ڪان جنگشاهي پريس ڪلب تائين احتجاجي ريلي ڪڍي وئي. جنهن جي اڳواڻي اڳوڻي يوسي ناظم بشيراحمد جوکيو، يوسي ڪوهستان جي چيئرمين بابو غلام مصطفيٰ جوکيو ۽ ٻين ڪئي. ريلي دوران مظاهرين علي حسن زهري خلاف نعريبازي ڪندي پنهنجي سخت احتجاج جو اظهار ڪيو. ان موقعي تي اڳواڻن ۽ احتجاج ڪندڙن خطاب ڪندي چيو ته سردار ڄام عبدالڪريم جوکيو پاران ضلعي مليرجي سنڌي وسندين ۽ مقامي ماڻهن جي زمينن بابت مبينا قبضي خلاف آواز اٿارڻ، ايجوڪيشن سٽي جي معاملي تي احتجاج ڪرڻ ۽ مقامي سنڌي ۽ بلوچ برادرين جي زمينن ۽ وسندين بابت پيدا ٿيل خدشن کي اجاگر ڪرڻ تي علي حسن زهري پاران سوشل ميڊيا ۽ هڪ پروگرام دوران تنقيدي ۽ مبينا طور نامناسب بيان ڏنا ويا، جن جي هو سخت مذمت ڪن ٿا. هنن چيو ته مليرجي مقامي سنڌي ۽ بلوچ برادرين جي زمينن ۽ وسندين بابت پيدا ٿيل خدشن کي اجاگر ڪرڻ هر چونڊيل نمائندي ۽ مقامي ماڻهن جو حق آهي. سياسي ۽ سماجي معاملن تي اختلاف راءِ ٿي سگهي ٿو، پر ڪنهن به اڳواڻ خلاف ذاتي نوعيت جا الزام، توهين آميز يا نامناسب زبان استعمال ڪرڻ بدران مسئلن تي سنجيده ۽ دليل سان ڳالهه ٻولهه ڪرڻ گهرجي. احتجاج ڪندڙن چيو ته سردار ڄام عبدالڪريم جوکيو اڪيلو ناهي، يوسي جنگشاهي ۽ يوسي ڪوهستان جا رهواسي سندس ساڻس گڏ بيٺل آهن ۽ سندس ڪردار ڪشي ڪنهن به صورت ۾ قبول نه ڪئي ويندي. هنن چيو ته ڪنهن به شخص جي عزت، وقار ۽ شخصيت کي نشانو بڻائڻ جي اجازت نه ڏني ويندي. اڳواڻن علي حسن زهري ڪان مطالبو ڪيو ته هو پنهنجي مبينا بيانن ۽ استعمال ڪيل لفظن تي نظرثاني ڪندي سردار ڄام عبدالڪريم جوکيو جي دل آزاري تي فوري طور معافي وٺي ۽ آئنده اهڙي بيان بازي ڪان پاسو ڪري. احتجاج ڪندڙن وڌيڪ چيو ته جيڪڏهن سندن مطالبن تي غور نه ڪيو ويو ته پرامن احتجاج جو دائرو مڪلي، ٺٽي سميت ضلعي جي ٻين علائقن تائين وڌايو ويندو ۽ مطالبن جي حل تائين احتجاج جاري رکيو ويندو احتجاجي ريلي ۾ يوسي جنگشاهي، يوسي ڪوهستان ۽ ڀرپاسي جي مختلف ڳوٺن سان تعلق رکندڙ سوين رهواسين، مقامي ماڻهن ۽ مختلف برادرين جي ماڻهن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي.

بقايا عوامي سوچ 02

ڊيڍ ڪروڙ رپين ڪان مٿي جو نقصان ٿي ويو اسلام ڪوٽ ۾ ڪاشي فلورمل کي اچانڪ باهه لڳي وئي اندرپيل ڪڻڪ صاف ٿيل اٽو ۽ مشينري سميت سڙي رک ٿي ويو جنهن ۾ ڊيڍ ڪروڙ رپين ڪان مٿي جو نقصان ٻڌايو پيو وڃي تفصيل موجب اسلام ڪوٽ ۾ ڪاشي فلورمل کي رات جو ديرسان اچانڪ باهه لڳي وئي جنهن سبب مالڪ پريم مکي چيو ت موقعي تي فائربرگيڊ گاڏي ن پهچي سگهي ديرٿيڻ سبب ڊيڍ ڪروڙ ڪان مٿي جو نقصان ٿي ويو آهي پريم مگي چيو ت اندرڪڻڪ ٽرالرڪان مٿي پيل هئي اٽو ۽ فلورمل جي مشينري سميت ڄاڻايل نقصان ٿيو آهي

بقايا عوامي سوچ 03

جي شديد کوٽ سبب ٻارن جي تعليم متاثر ٿيڻ جو سلسلو جاري آهي. اسڪول ۾ گهربل تعداد ۾ استاد موجود نه هجڻ ڪري مقامي شخص سڪندر علي ڪيترن ئي سالن ڪان پنهنجي مدد پاڻ تحت اسڪول جي ٻارن کي پڙهائڻ جو ڪم ڪري رهيو آهي. خانگي ماستر نالي سڪندر علي موجب، اسڪول ۾ مستقل استادن جي کوٽ سبب ٻارن جي تعليم جو وڏو نقصان ٿي رهيو آهي. جڏهن ته ڪيترن ئي سالن ڪان اها صورتحال برقرار آهي. مقامي ڳوٺاڻن وزير، محبوب، شاهنواز ۽ ٻين جو چوڻ آهي ته استادن جي کوٽ سبب اسان جي ٻارن جو تعليمي مستقبل داءَ تي لڳل آهي. هنن ايم پي اي بئريسٽر پيرمجيب الحق، ضلعي انتظاميا دادو ۽ تعليم کاتي ڪان مطالبو ڪيو آهي ته معاملي جو فوري نوٽيس وٺي ڳوٺ موندر جي پرائمري اسڪول ۾ گهربل استاد مقرر ڪيا وڃن. جيئن ٻارن کي سندن بنيادي تعليمي حق ملي سگهي.

بقايا عوامي سوچ 04

ڪرڻ جو واعدو ڪيو ويو هو، پر اڃا تائين ٻئي سهولتون فراهم نه ٿي سگهيون آهن. آر ايڇ سي وَر جي موجوده ايمبولينس انتهائي خراب حالت ۾ آهي. ايمرجنسي جي صورت ۾ اڪثر ان کي ڌڪو ڏئي اسٽارٽ ڪرڻو پوي ٿو، جڏهن ته 1122 جي سهولت موجود نه هجڻ سبب مريضن کي ذاتي گاڏين، سوزوڪي يا ڪارن ذريعي اسپتال منتقل ڪرڻو پوي ٿو، جيڪو ڪنهن به وقت وڏي حادثي جو سبب بڻجي سگهي ٿو. دوري دوران ڊاڪٽرن ۽ ٽيڪنيڪل اسٽاف جي کوٽ ختم ڪرڻ جي پڻ خاطري ڪرائي وئي هئي، پر اڃا تائين هڪ به اضافي ڊاڪٽر يا گهربل ٽيڪنيڪل اسٽاف فراهم نه ڪيو ويو آهي. موجوده محدود ڊاڪٽر ئي مختلف شفٽون هلائي رهيا آهن ۽ ڪنهن هڪ ڊاڪٽر جي موڪل تي وڃڻ جي صورت ۾ شفٽ خالي ٿيڻ جو خدشو رهي ٿو. آر ايڇ سي وَر تعلقي جو اهم ۽ واحد 24 ڪلاڪ فعال صحت مرڪز آهي، جيڪو تقريباً ڇهه لک آبادي کي طبي سهولتون فراهم ڪري ٿو. مقامي حلقن جو چوڻ آهي ته ايتري وڏي آبادي جي مرڪزي صحت مرڪز ۾ ايمبولينس، ڊاڪٽرن ۽ ٽيڪنيڪل اسٽاف جي کوٽ انتهائي ڳڻتي جوڳي صورتحال آهي. ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته ڊپٽي ڪمشنر ٺٽو پنهنجي دوري دوران ڪيل واعدن تي عمل ڪندي ايمبولينس، ريسڪيو 1122، اضافي ڊاڪٽرن ۽ ٽيڪنيڪل اسٽاف جي فوري فراهمي کي يقيني بڻائين. جيئن ڪنهن وڏي سانحي ڪان اڳ ايمرجنسي صورتحال کي مؤثر نموني منهن ڏئي سگهجي

بقايا عوامي سوچ 05

و کي قتل ڪري فرار ٿيندڙ ٻن جوابدارن کي ٺٽو پوليس گرفتار ڪري ورتو آهي تفصيل موجب 26 سيپٽمبر 2026 ع جي رات ور شهر ۾ ٽن جوابدارن مبينا طور زميني تڪرار تان شاهدچانڊيو کي پسٽل جا فائر ڪري قتل ڪيو هو. جنهن جو ڪيس نمبر 130/2026، قلم 302 ۽ 34 تعزيرات پاڪستان تحت مقتول جي ڀاءُ محمد قاسم چانڊيو جي فرياد تي گهوڙاٻاري ٿاڻي تي داخل ڪيو ويو هو. واقعي جو ايس ايس پي ٺٽو عديل حسين چانڊيو سختي سان نوٽيس وٺندي لاڳاپيل پوليس آفيسرن کي جوابدارن جي گرفتاري جا حڪم جاري ڪيا. جنهن بعد سينيئر پوليس آفيسرن تي ٻڌل خاص ٽيم جوڙي وئي. خاص ٽيم ۾ گاڙهو سب ڊويزن جي ايس ڊي پي او ڊي ايس پي جنيد عباسي، گهوڙاٻاري ٿاڻي جي ايس ايڇ او انسپيڪٽر ماجد علي ڪورائي، سي آءِ اي ٺٽو جي انچارج انسپيڪٽر فاروق راهپوٽو، ساڪرو ٿاڻي جي ايس ايڇ او انسپيڪٽر گلزار علي ٽنيو، ڊي آءِ سي ٺٽو جي انچارج انسپيڪٽر فيصل شفيع ميمڻ ۽ پير پٺي پوليس پوسٽ جي انچارج سب انسپيڪٽر عمران خان شامل هئا. پوليس ٽيم جديد ٽيڪنيڪل نظام، پيشوراڻي حڪمت عملي ۽ اثرائتي جاچ ذريعي قتل ڪيس ۾ ملوث ٻن جوابدارن سائين بخش ولد محمد علي چانڊيو ۽ پرويز ولد سائين بخش چانڊيو کي گرفتار ڪري ورتو. پوليس موجب شروعاتي جاچ دوران گرفتار جوابدارن واردات ۾ ملوث هجڻ جو اعتراف ڪيو آهي، جڏهن ته وڌيڪ جاچ جاري آهي. پوليس موجب جوابدار سائين بخش چانڊيو بابت بين الصوبائي ڏوهاري گروهه سان وابستگي ۽ ٻين سنگين وارداتن ۾ ملوث هجڻ جي ڄاڻ پڻ سامهون آئي آهي، جنهن جو ڏوهاري رڪارڊ حاصل ڪيو پيو وڃي. پوليس جو چوڻ آهي ته جوابدار ٺٽو ۽ ڪراچي ۾ 20 ڪان وڌيڪ سنگين وارداتن ۾ به مبينا طور ملوث رهيو آهي. ايس ايس پي ٺٽو عديل حسين چانڊيو ڪامياب ڪارروائي تي پوليس ٽيم کي شاباش ڏيندي بهترين ڪارڪردگي تي تعريفي سرٽيفڪيٽ ڏيڻ جو اعلان ڪيو آهي

بقايا عوامي سوچ 06

ل سنگهه راجپوت، ڪينئراج سنگهه ٺڪر ۽ انهن جي والدين کي راڻا هائوس مٺي تي گهرائي کين مبارڪون ڏنيون ۽ تحفا شيلڊون ڏيئي سندن همت افزائي ڪئي. ان موقعي تي ميڊيا سان ڳالهائيندي ايم پي اي راڻا هميرسنگهه سوڍو چيو ته ماضي ۾ ٿرپارڪر ۽ عمرڪوٽ ضلعن کي پوئتي پيل سمجهي ويندو هو ۽ تعليم،صحت، پاڻي،بجلي ۽ٻيون بنيادي سهولتون نه هيون. هن چيو ته 15 سالا پ پ پ جي سنڌ ۾ حڪمراني دوران بنيادي سهولتون حاصل هجڻ جون اهي شاهديون آهن ته اڄ هنن علائقن جا ذهين شاگرد پوزيشن حاصل ڪري پاڪستان سنڌ ۽ ٿرپارڪر جو نالو روشن ڪري رهيا آهن.

بقايا عوامي سوچ 07

ذهني دٻاءُ ڪان تنگ اچي ڪراچي ۾ مبينا طور خود ڪشي ڪري ڇڏي، پر پوليس ملوث جوابدارن کي گرفتار ڪرڻ لاءِ تيار ناهي. هن الزام هنيو ته سندس پٽ کي ونود ڊرماڻي، دسرت پرمار، ڪمليش پاٻوهر ۽ ٻيا ملوث آهن. جيڪي موبائيل نمبر تان مسلسل بليڪ ميل ڪري ذهني طور پريشان ڪندا هئا. جنهن جي نتيجي ۾ هن 29 جون تي انتهائي قدم کنيو. هن وڌيڪ ٻڌايو ته واقعي جي ايف آءِ آر داخل هجڻ باوجود اڃا تائين جوابدار آزاد گهمي رهيا آهن. هنن وزيراعلىٰ سنڌ، آءِ جي سنڌ ۽ ٿرجي چونڊيل نمائندن کان هن معاملي جو نوٽيس وٺڻ ۽ کين فورن انصاف ڏيارڻ جو مطالبو ڪيو آهي

بقايا عوامي سوچ 08

پي عبدالرب پاران کليل ڪچهري منعقد ڪئي وئي، جنهن ۾ ڊي ايس پي ڊگهڙي خدا بخش ٽيٻو ۽ ايس ايڇ او ڪوٽ غلام محمد آفتاب رند پ پ پ تعلقه صدر حاجي محمد رفيق پرڳڙي پ پ پ سٽي صدر سهيل قايم خاني سٽي وايس چيئرمن ميان امجد سعيد آرايين سردار رفيق ڪوسو دفاع پاڪستان ونگ جي عبدالرزاق خاصخيلي عبدالحميد ڪوسو تلوڪچند پيل نارائڻ داس پڻ موجود هئا. کليل ڪچهري ۾ شهرين وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي. جتي شهرين صحافين پاران پوليس سان لاڳاپيل مختلف مسئلن، منشيات فروشي، چوري ۽ ٻين معاملن بابت شڪايتون پيش ڪيون ويون. شهرين امن امان جي صورتحال ۽ پوليس جي ڪارڪردگي بابت پڻ پنهنجا خدشا ظاهر ڪيا. ان موقعي تي اي ايس پي عبدالرب شهرين جون شڪايتون غور سان ٻڌيون ۽ لاڳاپيل پوليس آفيسرن کي مسئلن جي حل ۽ شڪايتن جي ازالي لاءِ ضروري هدايتون جاري ڪيون.

بقايا عوامي سوچ 09

حوالي ڪئي وئي. ان موقعي تي سول سوسائٽي جي نمائندن، علائقي جي معززن، برادري جي ماڻهن ۽ مقامي ڳوٺاڻن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي. تقريب ۾ علائقي واسين پاران پي پي ايڇ آءِ سنڌ جي چيف ايگزيڪيوٽو آفيسر جاويد علي جاگيراڻي جي ان قدم کي ساراهيندي چيو ته ڏورانهن، پٺتي پيل ۽ صحت جي محدود سهولتن وارن علائقن ۾ طبي خدمتن جي بهتري ۽ واڌاري لاءِ خاص توجهه ڏيڻ هڪ اهم قدم آهي. هنن چيو ته بي ايڇ يو پلس گوزو کي ايمبولينس جي فراهمي سان هنگامي حالتن ۾ مريضن کي بروقت طبي امداد فراهم ڪرڻ ۽ کين بهتر صحت مرڪزن ڏانهن منتقل ڪرڻ ۾ وڏي مدد ملندي. خاص طور تي ڏورانهن ۽ جابلو علائقن ۾ رهندڙ ماڻهن لاءِ هي سهولت انتهائي فائديمند ثابت ٿيندي. شرڪت ڪندڙن پي پي ايڇ آءِ سنڌ جي ريجنل ڊائريڪٽر ڊاڪٽر ذوهيب اسلام عباسي ۽ ڊسٽرڪٽ مئنيجر پي پي ايڇ آءِ ڊاڪٽر الطاف منگي جي فعال رابطن، فيلڊ سطح تي نگراني ۽ بنيادي سطح تي صحت جون سهولتون وڌيڪ مضبوط بڻائڻ لاءِ ڪيل ڪوشش کي پڻ ساراهيو. هنن چيو ته ضلعي انتظاميا ۽ پي پي ايڇ آءِ جي لاڳاپيل عملدارن وچ ۾ رابطي ۽ سهڪار سان بنيادي صحت مرڪزن لاءِ ضروري وسيلن جي فراهمي ۽ انهن جي ڪارڪردگي بهتر بڻائڻ ۾ مدد ملي رهي آهي. جنهن سان مقامي آبادي کي سندن علائقن جي ويجهو بنيادي صحت جون سهولتون فراهم ڪرڻ ۾ آساني پيدا ٿي رهي آهي. سول سوسائٽي جي نمائندن ۽ مقامي ڳوٺاڻن پي پي ايڇ آءِ سنڌ جي پيشوراڻي طريقيڪار ۽ ڏورانهن علائقن ۾ بنيادي سطح تي صحت جون سهولتون فراهم ڪرڻ لاءِ جاري ڪوشش کي ساراهيندي اميد ظاهر ڪئي ته ضلعي دادو جي ٻين ڏورانهن علائقن ۾ پڻ اهڙن قدمن جو سلسلو جاري رکيو ويندو. جنهن سان هنگامي طبي سهولتن، بروقت ريفرل سروسز ۽ صحت جي سهولتن تائين عوام جي رسائي کي وڌيڪ بهتر بڻائڻ ۾ مدد ملندي

بقايا عوامي سوچ 10

روڊ، ورڪشاپ روڊ سميت مختلف علائقن ۾ واقع خانگي ڪلينڪن ۽ اسپتالن جون او پي ڊيز بند رهيون. جنهن ڪري طبي چڪاس لاءِ ايندڙ مريضن کي سخت پريشاني کي منهن ڏيڻو پيو. ان موقعي تي پي ايم اي سکر ضلعي جي صدر، ماهر سينيئر پروفيسر سرجن ڊاڪٽر ذوالفقار علي سومرو ٻين عهديدارن سان گڏ پريس ڪانفرنس ڪندي چيو ته ايف بي آر پاران خانگي پريڪٽس ڪندڙ ڊاڪٽرن تي لاڳو ڪيل پوائنٽ آف سيل ٽيڪس واري طريقيڪار تي نظرثاني ڪرڻ جي ضرورت آهي. هن چيو ته مريض کان ڊاڪٽر کي ملندڙ فيس مڪمل طور تي ڊاڪٽر جي آمدني نه هوندي آهي، ڇاڪاڻ ته ان رقم مان بجلي، گئس ۽ ٻين يوٽيلٽي بلن جي ادائيگي، ملازمن کي اجرت ڏيڻ سميت ڪلينڪ ۽ اسپتالن جي سار سنڀال ۽ ٻين ضروري خرچن کي پورو ڪيو ويندو آهي. ڊاڪٽر ذوالفقار علي سومرو چيو ته ايف بي آر کي خانگي ڪلينڪن ۽ اسپتالن جي مجموعي ساليانى آمدني بدران سمورا خرچ ڪڍڻ کان پوءِ ڊاڪٽر کي بچندڙ آمدني تي ٽيڪس لاڳو ڪرڻ گهرجي. جنهن تي ڊاڪٽر برادري کي ڪو به اعتراض نه هوندو، ٻي صورت ۾ موجوده ٽيڪس پاليسي سبب ڊاڪٽر برادري کي سخت مشڪلاتن کي منهن ڏيڻو پوندو. بعد ۾ پاڪستان ميڊيڪل ايسوسيئيشن سکر ضلعي جي عهديدارن ڊاڪٽر ذوالفقار علي سومرو، ڊاڪٽر عبدالواحد عباسي، ڊاڪٽر غلام حيدر رند، ڊاڪٽر سريش ڪمار، ڊاڪٽر خادم منگي ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ عيدگاهه روڊ کان احتجاجي ريلي ڪڍي مظاهرو ڪيو ويو. ان موقعي تي ڊاڪٽرن ايف بي آر جي پوائنٽ آف سيل ٽيڪس خلاف نعريبازي ڪندي ٽيڪس لاڳو ڪرڻ واري طريقيڪار تي نظرثاني ڪرڻ جو مطالبو ڪيو.

بقايا عوامي سوچ 11

ادرا سان لاڳاپيل مختلف سهولتون سندن ئي علائقي ۾ فراهم ڪيون ويون. موبائل وين تي علائقي جي ماڻهن نادرا سان لاڳاپيل ڪمن لاءِ رجوع ڪيو ۽ کين ضروري سهولتون فراهم ڪيون ويون. نادرا جي موبائل سهولت ڳوٺ تائين پهچڻ سان مقامي رهواسين ۾ خوشي جي لهر ڇانئجي وئي. ان موقعي تي علائقي واسين چيو ته ڳوٺ ۾ نادرا جي موبائل وين اچڻ سان کين شهر ڏانهن وڃڻ جي تڪليف، وقت ۽ خرچ کان بچاءُ ٿيو آهي. علائقي واسين مخدوم فخر زمان صاحب ۽ شمن سهتو جي سهڪار کي ساراهيندي اميد ظاهر ڪئي ته مستقبل ۾ به عوام جي سهولت لاءِ اهڙا قدم جاري رکيا ويندا. 28 ۽ 29 سيپٽمبر تي ڳوٺ پارسي فارم ۾ نادرا موبائل وين جي موجودگي علائقي واسين لاءِ اهم عوامي سهولت ثابت ٿي

بقايا عوامي سوچ 12

جتوئي، علي حيدر برهماڻي، لالا ظهير ٻگهيو وفد سميت دادو پريس ڪلب پهچي پريس ڪلب دادو جي صدر نظام شيخ نائب صدر سرور جلال سولنگي، علي گل چنا، ستار شيخ، سخي سردار چارڻ، سليم اختر پنهور سان ملاقات ڪئي آهي ۽ زخمي ٿيل صحافي ستار شيخ، علي گل چنه، نديم شاهاڻي، سجاد علي سولنگي، شوڪت ملاح، محرم شينو، شيراز شيخ، ديدار شيخ سميت سيني صحافين جي عيادت ڪئي ان موقعي تي مولانا غلام مصطفيٰ لاشاري زخمي ٿيل صحافين جي صحتيابي ۽ پريس ڪلب دادو جي ترقي جي لاءِ دعا گهري ٻئي طرف ساس جي سيڪريٽري نور ڪنير، نثار گوهر سومرو، سماجي اڳواڻ محبوب علي سومرو، عبدالغفار ڪوريجو، جوهي جو سينئر صحافي غلام رسول ٿهيم پاران دادو پريس ڪلب پهچي صدر نظام شيخ سان ملاقات ڪئي، زخمي صحافين جي عيادت ڪئي،

بقايا عوامي سوچ 13

ڪ جاچ جاري،ايس ايس پي ٺٽو عديل حسين چانڊيو جي حڪم تي ڊي ايس پي واجد علي ٿهيم جي سربراهي ۾ ايس ايس پي آفيس ٺٽو ۾ اهم پريس ڪانفرنس منعقد ڪئي وئي، جنهن دوران ور شهر ۾ چار ڏينهن اڳ ٿيل شاهدي چانڊيو جي قتل واري واقعي بابت پوليس ڪارروائي جا تفصيل ميڊيا آڏو پيش ڪيا ويا. پوليس ترجمان موجب 26 سيپٽمبر 2026 ع جي رات ور شهر ۾ ٽن جوابدارن مبينا طور زميني تڪرار تان شاهدي چانڊيو کي پسٽل جا فائر ڪري قتل ڪيو ۽ فرار ٿي ويا. واقعي جو ڪيس نمبر 130/2026 قلم 302 ۽ 34 تعزيرات پاڪستان تحت مقتول جي ڀاءُ محمد قاسم چانڊيو جي فرياد تي گهوڙاٻاري ٿاڻي تي داخل ڪيو ويو. پوليس موجب واقعي جو نوٽيس وٺندي ايس ايس پي ٺٽو عديل حسين چانڊيو جوابدارن جي گرفتاري لاءِ لاڳاپيل آفيسرن کي سخت هدايتون جاري ڪيون. جنهن بعد سينيئر پوليس آفيسرن تي ٻڌل خاص ٽيم جوڙي وئي. خاص ٽيم ۾ ڊي ايس پي گاڙهو جنيد عباسي، ايس ايڇ او گهوڙاٻاري انسپيڪٽر ماجد علي ڪورائي، انچارج سي آءِ اي ٺٽو انسپيڪٽر فاروق راهپوٽو، ايس ايڇ او ساڪرو انسپيڪٽر گلزار علي ٽنيو، انچارج ڊي آءِ سي ٺٽو انسپيڪٽر فيصل شفيع ميمڻ ۽ انچارج پوليس پوسٽ پير پٺو سب انسپيڪٽر عمران خان شامل هئا. پوليس جو چوڻ آهي ته جديد ٽيڪنيڪل ذريعن، پيشه ورانه حڪمت عملي ۽ مؤثر جاچ ذريعي قتل ڪيس ۾ ملوث ٻن جوابدارن سائين بخش ولد محمد علي چانڊيو ۽ پرويز ولد سائين بخش چانڊيو کي گرفتار ڪيو ويو آهي. پوليس موجب شروعاتي جاچ دوران گرفتار جوابدارن واردات ۾ ملوث هجڻ جو اعتراف ڪيو آهي. پوليس وڌيڪ دعويٰ ڪئي ته جوابدار سائين بخش چانڊيو مبينا بين الصوبائي ڪرمنل گروهه جو سربراهه پڻ آهي، جنهن جو ڪرمنل رڪارڊ طلب ڪيو پيو وڃي. پوليس موجب گرفتار جوابدار ٺٽو ۽ ڪراچي ۾ 20 کان وڌيڪ سنگين نوعيت جي وارداتن ۾ ملوث هجڻ بابت پڻ جاچ هيٺ آهي. پوليس جو چوڻ آهي ته ڪيس جي وڌيڪ جاچ جاري آهي. ايس ايس پي ٺٽو عديل حسين چانڊيو ڪامياب ڪارروائي تي پوليس ٽيم کي شاباش ڏيندي تعريفي سرٽيفڪيٽ ڏيڻ جو اعلان پڻ ڪيو آهي.

بقايا عوامي سوچ 14

ف ٺٽي ۾ احتجاج، معصوم ٻارڙن سميت پاڻ ساڙڻ جي ڪوشش، انصاف جو مطالبو. ان سلسلي ۾ ور شهرجي پاور هائوس واري علائقي جي رهواسڻ پيرسن عورت مريم ڪڙولائي ملاح پنهنجي نياڻين سان گڏ ٺٽي پهچي بااثر ماڻهن جي زيادتين توڙي انهن پاران سندس زمين ۽ گهر تي ڪيل مبينا قبضي توڙي پوليس پاران نوٽيس نه وٺڻ خلاف احتجاج ڪندي پاڻ ساڙڻ جي ڪوشش ڪئي، جنهن کي موقعي تي موجود صحافين بچائي ورتو. ان موقعي تي احتجاج ڪندڙ عورت مريم ڪڙولائي ملاح الزام هڻندي چيو ته سندن اباڻي زمين تي بااثر ماڻهن محمد رحيم آگرو، مظهر ۽ اسلم پنجابي، عيسو ڪڙولائي، حسن علي زنگياڻي ۽ ٻين زبردستي قبضو ڪري ورتو آهي. هن چيو ته هوءَ گذريل 3 سالن کان مسلسل احتجاج ڪري رهي آهي پر ساڻس ٿيندڙ ناانصافين جو ڪير به نوٽيس وٺڻ لاءِ تيار ناهي. هن چيو ته بااثر ماڻهون هاڻي منهنجي گهر تي قبضو ڪري اسان کي بيدخل ڪرڻ جون ڪوششون ڪري رهيا آهن. جن گذريل رات به اسانجي گهر تي حملو ڪري اسانکي مبينا طور تشدد جو نشانو بڻائي منهنجي نياڻين جي عزتن ۾ هٿ وڌا ويا آهن. جيڪو عمل هرگز برداشت نه ڪيو ويندو. هن چيو ته حد جي پوليس توڙي روينيو عملدار به بااثر وڏيرن سان هٿ ٺوڪيل آهن جيڪي اسان جي ڪا به داد فرياد وٺڻ لاءِ تيار ناهن. ڊي سي ٺٽو ۽ ايس ايس پي ٺٽو کي ڪيترائي ڀيرا لکت ۾ شڪايت ڪئي آهي پر ڪو به نوٽيس ناهي ورتو ويو. مذڪور ماڻهن خلاف ڪورٽ ۾ پڻ ڪيس داخل ڪيو آهي. هن چتاءُ ڏيندي چيو ته جيڪڏهن بااثر جوابدارن خلاف ڪاروائي ڪري زمين تان قبضو ختم نه ڪرايو ويو ته ايس ايس پي آفيس آڏو پنهنجي معصوم ٻارڙن سميت پاڻ کي باهه ڏئي ساڙي ڇڏيندس. جنهن جا ذميوار اهي بااثر قبضاگير خود هوندا.

بقايا عوامي سوچ 15

خلاف استادن ٺٽي ٽريزري آفيس اڳيان احتجاجي مظاهرو ڪري ڌرڻو هنيو. احتجاج دوران استادن "اين سي ايڇ ڊي جي استادن سان انصاف ڪريو" ۽ "پگهارون جاري ڪريو" جا نعرا هنيا. احتجاج ڪندڙ غلام مصطفيٰ جاکرو، نور حسن جاکرو، اياز جوکيو، عبدالستار لاشاري ۽ محمد اقبال لاشاري چيو ته اين سي ايڇ ڊي استادن جا ٽن مهينن جا بل پگهار جي مد ۾ ٽريزري آفيس ۾ هڪ مهيني کان مختلف ٽيبلن تي دربدر ٿي رهيا آهن، پر اڃا تائين پنچ ناهن ڪيا ويا. سندن چوڻ هو ته ڪڏهن اضافي اڪائونٽنٽ، ڪڏهن آڊيٽر ۽ ڪڏهن ڊيٽا موجود نه هجڻ جا جواز ڄاڻايا وڃن ٿا. جنهن سبب استاد سخت مالي پريشاني کي منهن ڏئي رهيا آهن. استادن چيو ته هو 2023 ع کان باقاعدگي سان ڊيوٽيون سرانجام ڏئي رهيا آهن. جڏهن ته کين ٽن ٽن مهينن کان پوءِ پگهار ملي ٿي. هنن مطالبو ڪيو ته سندن بل فوري طور پنچ ڪري پگهارون جاري ڪيون وڃن. ٻي صورت ۾ احتجاج جو دائرو وڌايو ويندو. هنن وڌيڪ الزام لڳايو ته بل پنچ ڪرائڻ لاءِ ٽريزري عملي پاران پئسن جي گهر ڪئي وڃي ٿي، جيڪا استادن لاءِ ناقابل قبول آهي. استادن چيو ته "اسان استاد آهيون، رشوت ڏيڻ اسان جو ڪم ناهي" ۽ بل پاس ڪرڻ لاءِ ڪنهن به قسم جي غيرقانوني رقم ڏيڻ کان انڪار ڪيو. احتجاج ڪندڙن ضلعي انتظاميا ۽ لاڳاپيل اختيارين کان مطالبو ڪيو ته نئين مقرر ٿيل اڪائونٽنٽ آفيسر وٽ سندن بل فوري طور پنچ ڪرائي پگهارون جاري ڪرايون وڃن. هنن خبردار ڪيو ته اڄ بل پنچ نه ٿيا ته سڀاڻي عورت استادن کي به احتجاج ۾ شامل ڪري ٽريزري آفيس اڳيان ڌرڻو وسيع ڪيو ويندو. استادن موجب احتجاج ۾ ٺٽي، ميرپور ساڪرو، ڪيٽي بندر ۽ گهوڙاٻاري تعلقن جا استاد شامل آهن. هنن چيو ته مطالبا منظور نه ٿيڻ جي صورت ۾ روزاني بنياد تي ٽريزري آفيس اڳيان ڌرڻو جاري رکيو ويندو ۽ ضرورت پوڻ تي احتجاج کي نيشنل هاءِ وي تائين به وڌايو ويندو.

بقايا عوامي سوچ 16

ن ڊويزن ٺٽي پاران ڪلري بگهار ڊويزن ۾ ملازمن سان ٿيندڙ مبينا ناروا سلوڪ، رٽائرڊ ملازمن کان مختلف حربن ذريعي مبينا طور تي گهري رشوت طلب ڪرڻ ۽ مختلف منصوبن ۾ مبينا ڪرپشن خلاف جلد مرڪزي قيادت سان مشاورت بعد جلد احتجاجي تحريڪ جي شروعات پريس ڪلب ٺٽي کان ڪئي ويندي، جنهن ۾ ڪلري بگهار ڊويزن ٺٽي جا سمورا ملازم ڀرپور نموني شرڪت ڪندا. جنهن مظاهري جي اڳواڻي آل سنڌ آبپاشي ٽريڊ يونين فيڊريشن جا مرڪزي ۽ ڊويزنل اڳواڻ ڪندا. اهڙي پڌرائي آل سنڌ آبپاشي ٽريڊ يونين فيڊريشن ڊويزن ٺٽو پاران ڪئي وئي آهي. جنهن ڄاڻايو آهي ته هو ملازمن سان ٿيندڙ ناانصافيون ڪنهن به صورت ۾ قبول نه ڪندا. هنن گهر ڪئي ته فورن ملازمن سان مبينا ناروا سلوڪ وارو رويو ختم ڪري رٽائرڊ ملازمن کان مختلف حربن ذريعي مبينا طور تي گهري رشوت طلب ڪرڻ وارو عمل بند ڪري مختلف منصوبن ۾ مبينا ٽينڊر ڪرپشن کي بنجو ڏيئي ڪرپشن ڪندڙن خلاف سخت ڪاروائي ڪئي وڃي. ڏ ج=

بقايا عوامي سوچ 17

جوکيو پاران ضلعي ملير جي سنڌي وسندين ۽ مقامي ماڻهن جي زمينن بابت مبينا ڪيل قبضي خلاف آواز اٿارڻ، ايجوڪيشن سٽي جي معاملي تي احتجاج ڪرڻ، مقامي سنڌي ۽ بلوچ برادرين جي زمينن ۽ وسندين جي مالڪي ڪري پيدا ٿيل خدشن کي اجاگر ڪرڻ تان علي حسن زهري پاران استعمال ڪيل نامناسب، غير اخلاقي ۽ توهين آميز زبان استعمال ڪرڻ واري عمل خلاف يوسي جنگشاهي ۽ يوسي ڪوهستان جي سوين رهواسين پاران جنگشاهي شهر ۾ ايم اين اي سردار ڄام عبدالڪريم جوکيو جي خلاف ٿيندڙ سندس ڪردار ڪشي خلاف هڪ احتجاجي مظاهرو اڳوڻي يوسي ناظم بشير احمد جوکيو، يوسي ڪوهستان جي چيئرمين بابو غلام مصطفيٰ جوکيو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ پرامن احتجاج ڪري سخت نعريبازي ڪندي اڳوڻي يوسي چيئرمين جنگشاهي بشير احمد جوکيو، يوسي ڪوهستان جي چيئرمين بابو غلام مصطفيٰ جوکيو ۽ ٻين چيو ته ايم اين اي سردار عبدالڪريم جوکيو هڪ بهترين شخصيت جو مالڪ آهي، هنن علي حسن زهري کي سخت پيغام ڏيندي چيو اهي ته ايم اين اي سردار عبدالڪريم جوکيو اڪيلو ناهي، اسين سڀ ساڻس گڏ اهيون، جنهن جي ڪردار ڪشي ڪنهن به صورت ۾ قبول نه ڪئي ويندي ۽ نه ئي ڪنهن جي عزت، وقار توڙي ان جي شخصيت کي نشانو بڻائڻ جي ڪنهن کي اجازت ڏني ويندي، هنن چيو ته فورن علي حسن زهري پنهنجا چيل لفظ واپس وٺي سردار ڄام عبدالڪريم جوکيو جي ڪيل دل آزاري جي فوري طور معافي وٺي، ٻئي صورت ۾ سندس معافي وٺڻ تائين سندن پرامن احتجاج جاري رهندو، هنن چيو ته هاڻي احتجاج مڪلي ۽ ٺٽي ۾ ڪرڻ سميت پوري ضلعي ۾ احتجاج جي دائري کي وڌايو ويندو. هنن چيو ته ڄام عبدالڪريم جوکيو پاران ضلعي ملير جي سنڌي وسندين ۽ مقامي ماڻهن جي زمينن بابت مبينا قبضي خلاف آواز اٿارڻ ۽ ايجوڪيشن سٽي جي معاملي تي احتجاج ڪرڻ تي علي حسن زهري پاران سوشل ميڊيا ۽ هڪ پروگرام دوران مٿس تنقيدي بيان ڏنا ويا، جنهن جي هو سخت مذمت ڪن ٿا. هنن چيو ته ملير جي مقامي سنڌي ۽ بلوچ برادرين جي زمينن ۽ وسندين بابت پيدا ٿيل خدشن کي اجاگر ڪرڻ هر چونڊيل نمائندي ۽ مقامي ماڻهن جو حق آهي. هنن چيو ته ڪنهن به سياسي يا سماجي اڳواڻ خلاف ذاتي نوعيت جا الزام يا توهين آميز بيان ڏيڻ بدران مسئلن تي سنجيده ڳالهه ٻولهه ڪرڻ گهرجي. هنن علي حسن زهري کي چتاءُ ڏنو ته هو ڄام عبدالڪريم جوکيو خلاف بيان بازي ڪرڻ کان پاسو ڪري، ٻئي صورت مڪلي، ٺٽو سميت پوري ضلعي ۾ احتجسج جي دائري کي وسيع ڪري معاملي واري مسئلي جي حل تائين سندن پرامن احتجاج جاري رهندو.

بقايا عوامي سوچ 18

سونهري روڊ تي لڳل سي سي بلاڪ ۾ مبينا ناقص مٽيريل استعمال ٿيڻ سبب روڊ ڪجهه ئي عرصي ۾ اکڙي تباهه ٿي ويو، جڏهن ته وک وک تي وڏا کڏا پئجي وڃڻ ڪري شهرين کي سخت تڪليفن کي منهن ڏيڻو پئجي رهيو آهي گاڏهي پاڙي جي رهواسين حافظ شوڪت علي جتوئي، رانجهن گاڏهي، علي اڪبر سنديلو، غلام حسين ڪوري، وقار گاڏهي ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو. احتجاج ڪندڙن چيو ته تقريبن چار سال اڳ ڏوڪري اسپتال کان پرائمري اسڪول تائين ڪروڙين رپين جي لاڳت سان سي سي بلاڪ روڊ تعمير ڪرايو ويو هو، پر مبينا ناقص مٽيريل سبب روڊ ٿوري ئي عرصي ۾ خراب ٿي ويو هنن چيو ته روڊ ۾ کڏن سبب حادثن جو خطرو وڌي ويو آهي. مريضن ۽ اسڪولي ٻارن کي اچ وڃ ۾ سخت تڪليف پيش اچي رهي آهي. شهرين ڊپٽي ڪمشنر لاڙڪاڻو ۽ لاڳاپيل اختيارين کان مطالبو ڪيو ته معاملي جو نوٽيس وٺي انڪوائري ڪرائي وڃي ۽ روڊ ٻيهر معياري نموني تعمير ڪرايو وڃي. ٻي صورت ۾ احتجاج جو دائرو وڌايو ويندو.

بقايا عوامي سوچ 19

اڇڻ بعد مختلف سياسي سماجي اڳواڻ حرڪت ۾ اچي ويا. ان ڏس ۾ ٿرواسي ايڊووڪيٽ شنڪر ميگهواڙ پاران انتظامي نااهلي خلاف ۽ ٿر کي ڏڪار ستيل علائقو قرار ڏيڻ لاءِ سنڌ هائي ڪورٽ ميرپورخاص بينچ ۾ ذاتي حيثيت ۾ پٽيشن داخل ڪري ڇڏي آهي. جنهن جي ايندڙ هفتي ٻڌڻي ٿيندي. ٿر واسي وڪيل شنڪر ميگهواڙ پٽيشن ۾ ڄاڻايو آهي ته ٿر ۾ ڏڪار واري صورتحال پيدا ٿي وئي آهي پر ضلعي انتظاميا ۽ سنڌ حڪومت پاران ڪا ايمرجنسي ريليف پيڪيج نه ڏيڻ ڪري ماڻهو پريشاني کي منهن ڏئي رهيا آهن. ٿرپارڪر کي ڏڪار ستيل علائقو قرار ڏياري انتظاميا کي رليف ڏيڻ جو پابند بڻايو وڃي. ٻي طرف پيپلزپارٽي جي ايم پي اي راڻا هميرسنگهه سوڍا ڊپٽي ڪمشنر ٿرپارڪر عبدالحليم جاگيراڻي سان سندس آفيس ۾ اهم گڏجاڻي ڪئي. جنهن دوران ايم پي اي راڻا همير سينگهه چيو ته ٿرپارڪر ضلعي ۾ ڏڪار واري صورتحال پيدا ٿي وئي آهي خاص طور تي سموري ٿرپارڪر ۾ مال جو گاهه بلڪل ناهي، جڏهن ت ٿرپارڪر جي ماڻهن جو واحد ذريعو مال تي آهي ان ڪري ٿرپارڪر ضلعي کي ڏڪار ڊڪليئر ڪري رپورٽ اعلي اختيارين ڏانهن موڪليو ت جيئن مارو ماڻهن کي سرڪاري سطح تي رليف ملي سگهي.

بقايا عوامي سوچ 20

۾ وهجندي ٻڏي فوت ويو ٻڌايو پيو وڃي ته نوجوان مزدوري ڪندو هو وهجڻ دوران ٻڏي ويو وارث ڪيس فوري طور پاڻي مان ڪڍي ڪيس مقامي اسپتال ڪٺائي ويا جتي ڊاڪٽرن سندس فوت ٿيڻ جي تصديق ڪئي وارثن موجب نينگر کي مرگهي جو دورو به پوندو هو هوڏانهن پوليس ضروري قانوني ڪاغذي ڪارروائي بعد لاش وارثن حوالي ڪري ڇڏيو

بقايا عوامي سوچ 21

ڪيشن فائونڊيشن حيدرآباد جي ملازمن کي روڪي ڦر ڪئي. جڏهن ته مزاحمت دوران هٿياربندن جي فائرنگ ۾ عبدالله ۽ رمضان سومرو گوليون لڳڻ سبب زخمي ٿي پيا. زخمي ملازمن کي فوري طور تعلقه اسپتال جوهي منتقل ڪيو ويو. جتان طبي امداد بعد ڳڻتي جوڳي حالت سبب وڌيڪ علاج لاءِ سيوهڻ ريفر ڪيو ويو. زخمين موجب 6 کان 7 هٿياربندن روڊ تي رڪاوٽون رکي کين روڪيو ۽ هٿيارن جي زور تي ڦر ڪئي. مزاحمت ڪرڻ تي جوابدارن فائرنگ ڪري ڏني، جنهن جي نتيجي ۾ عبدالله ۽ رمضان سومرو زخمي ٿيا. واقعي کانپوءِ علائقي ۾ خوف ۽ هراس پکڙجي ويو. جڏهن ته شهرين ۽ مسافرن پاران روڊ تي وڌندڙ بدامني تي ڳڻتي جو اظهار ڪندي جوابدارن خلاف ڪارروائي ۽ روڊن تي سيڪيورٽي جا انتظام سخت ڪرڻ جو مطالبو ڪيو ويو.

بقايا عوامي سوچ 22

وڌيڪ وقت گذرڻ باوجود نينگر جي لاش جو ڪو پتو نه پئجي سگهيو آهي. ذريعن موجب لاش جي ڳولا ۾ دير خلاف نينگر جي وارثن ٽرڪول روڊ، 25 چڪ باءِ پاس بند ڪري احتجاجي ڌرڻو هنيو. ان موقعي تي وارثن مطالبو ڪيو ته نينگر جي لاش جي ڳولا لاءِ فوري طور تي امدادي ڪارروائي تيز ڪئي وڃي ۽ لاش هٿ ڪري وارثن حوالي ڪيو وڃي.

بقايا عوامي سوچ 23

ڪئي وئي آهي اسان کي انصاف ڏنو وڃي، علي نواز قاضي نيشنل پريس ڪلب بدين تي پريس ڪانفرنس ڪندي ٻڌايو ته منهنجي مائيٽاڻي زمين اڍائي کان ٽي ايڪڙ آهي جنهن جو کاتو پڻ رکيل آهي مائيٽاڻي زمين آهي جنهن جون ڪوڙيون ايگريمنٽون ڪري حفيظ عباسي ، اصغر عرف بابو قاضي، انصار قاضي، شير علي عباسي ، عبدالجبار ولد حفيظ عباسي وڪرو ڪيون آهن جيڪي سراسر نا انصافي ۽ فراڊ تي مبني آهي اسان ڊي سي بدين ۽ ايس ايس پي بدين کان اپيل ٿا ڪريون ته اسان کي انصاف ڏنو وڃيا

بقايا عوامي سوچ 24

ٽنڊوالهيار ويجهو ڦهي اسٽاپ پرسان ڳوٺ صيفل لاشاري جي رهواسين پاران بااثرن جي ظلمن خلاف احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو انهي موقعي تي ڳوٺاڻن شهباز لاشاري، محمد صيفل لاشاري، گل محمد لاشاري ٻين دانهيندي چيو ته رات جي انڌيري ۾ برادري سان تعلق رکندڙ ماڻهن ڪيلي جي فصل ۾ داخل ٿي کهاڙين سان 10 ايڪڙن تي بيٺل ڪيلي جي فصل ۾ لڳل لونگروڍي ڇڏيا آهن جنهن سبب اسان کي 20 کان 25 لک روپين جو نقصان ٿيو آهي اسان بي سيڪشن ٿاڻي تي انهن ماڻهن خلاف اين سي داخل ڪرائي آهي پر پوليس نه کين گرفتار ڪري ٿي ۽ نه ئي اسان جو ڪيس داخل ڪري ٿي هنن چيو ته ڪيلو وڍيندڙن کي ڳوٺ جي بااثرن جي سپورٽ حاصل آهي ۽ پوليس به انهن بااثرن جي ڪري اسان جو ڪيس داخل نه ڪري رهي آهي هنن آئي جي سنڌ ڊي آئي جي حيدرآباد ۽ ايس ايس پي سليم شاهه کي اپيل ڪئي ته واقعي جي جاچ ڪري ملوث ماڻهن کي گرفتار ڪري اسان سان انصاف ڪيو وڃي

بقايا عوامي سوچ 25

ولي محمد ڪلوئي . زندو ڪلوئي . غلام فريد ڪلوئي ۽ ٻين دانهيندي چيو ته اسان ڏهه گهنٽا زرعي زمين جو ٽڪرو سوزل . نجب دين . ارشاد علي ڪلوئي کي مقاطعي تي ڏنو جيڪي هاڻ اسان جي زمين تي قبضو ڪرڻ چاهين ٿا جن گذريل ڏينهن اسان جي ٻن عورتن کي گوليون ۽ کهاڙيون هڻي سخت زخمي ڪري ڇڏيو جن مان هڪ عورت اڃان تائين اسپتال ۾ نازڪ حالت ۾ علاج هيٺ آهي هنن چيو ته اسان زرعي زمين خالي ڪرڻ لاءِ چيو جنهن تان بااثرن پهرين به اسان تي حملو ڪيو جنهن بعد اسان بکيراشريف ٿاڻي تي اين سي داخل ڪرائي پر پوليس مٿن ڪا به ڪارروائي نه ڪئي ۽ بااثرن مچرجي اسان جي عورتن تي حملو ڪري کين زخمي ڪيو هنن وڌيڪ چيو ته اسان غريب ماڻهون آهيون اسان وٽ زمين جا سمورا ڪاغذ موجود آهن ايترو وڏو واقعو ٿيو پر پوليس اڃان تائين جوابدار گرفتار ناهن ڪيا ۽ اسان جي ايف آئي آر به داخل نٿي ڪئي وڃي مجبور ٿي احتجاج ڪري رهيا آهيون هنن آئي جي سنڌ . ڊي آئي جي حيدرآباد . ايس ايس پي ٽنڊوالهيار ۽ ٻين وس وارن کان گهر ڪئي ته اسان جي عورتن تي حملو ڪندڙ جوابدارن خلاف ڪيس داخل ڪري جوابدار گرفتار ڪيا وڃن ۽ اسان کي تحفظ ڏئي انصاف ڪيو وڃي

بقايا عوامي سوچ 26

ري اسڪول ڪورٽ روڊ نوابشاهه ۾ منعقد ڪيو ويو، جنهن جو مقصد معاشري ۾ عورتن خلاف تشدد جي خاتمي، عورتن جي حقن جي تحفظ ۽ عوام ۾ شعور اجاگر ڪرڻ هو. سيمينار کي خطاب ڪندي ڊپٽي ڊائريڪٽر وومين ڊولپمينٽ نسيم حسن مستوئي، ڊائريڪٽر سوشل ويلفيئر غلام محمد سهتو، ڊسٽرڪٽ ايجوڪيشن آفيسر سيڪنڊري حميرا مير، ڊپٽي ڊائريڪٽر وومين ڪمپليٽ سيل زيب النساء، ڊي ايس پي حمزا عثمان، اسسٽنٽ ڊائريڪٽر سوشل ويلفيئر فوزيه حسن مستوئي، چائلڊ پروٽيڪشن آفيسر ذوالفقار رند ۽ ٻين اڳواڻن صنفي بنياد تي تشدد جي مختلف قسمن، ان جي سماجي اثرن ۽ ان جي روڪٿام لاءِ حڪومتي ۽ سماجي سطح تي اثرائتن قدمن جي ضرورت تي روشني وڌي ۽ چيو ته عورتن کي محفوظ، باعزت ۽ برابري وارو ماحول فراهم ڪرڻ معاشري جي گڏيل ذميواري آهي. جڏهن ته تشدد جي واقعن جي حوصلا شڪني ۽ متاثر عورتن کي بروقت رهنمائي ۽ سهڪار فراهم ڪرڻ انتهائي ضروري آهي. سيمينار دوران شرڪت ڪندڙن کي عورتن خلاف تشدد جي ڪنهن به واقعي جي صورت ۾ آواز اٿارڻ، لاڳاپيل ادارن سان رابطو ڪرڻ ۽ متاثر ماڻهن کي قانوني ۽ سماجي مدد فراهم ڪرڻ بابت پڻ آگاهي ڏني وئي. اڳواڻن ان عزم جو اظهار ڪيو ته "Say No to Gender_Based Violence" جي پيغام کي عام ڪيو ويندو ۽ عورتن جي تحفظ، حقن ۽ بااختيار بڻائڻ لاءِ آگاهي سرگرمين جو سلسلو جاري رکيو ويندو. سيمينار ۾ ڊپٽي ڊائريڪٽر سوشل ويلفيئر منظور احمد ملاح، ڊي ايس پي ليگل نواز علي، سي اي او نسيم ڏاهري کان علاوه عورتن جي پلائي، سوشل ويلفيئر، ضلعي چائلڊ پروٽيڪشن يونٽ ۽ سول سوسائٽي سان لاڳاپيل نمائندن، اسڪول جي ٽيچرز ۽ شاگردياڻين وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي.

بقايا عوامي سوچ 27

نس ڪندي صحافين کي ٻڌايو ته سندس شادي 2023 ع ۾ رزاق شر ولد يار محمد سان ٿي هئي، جنهن بعد مائٽن مختلف حربن ذريعي ڪيس ڌمڪائي واپس گهر وٺي ويا، جتان ڪورٽ ذريعي خلع ورتي وئي، جيڪا سندس ذاتي فيصلو نه هو. هن الزام لڳايو ته ان وقت سندس پيٽ ۾ ستن مهينن جو ٻار پڻ هو، جيڪو مائٽن ضايع ڪرايو. متاثر عورت موجب هوءَ مائٽن جي پاڻمرادو فيصلن کان تنگ هئي ۽ پنهنجي مڙس سان گڏ رهڻ چاهي ٿي، پر مائٽن زبردستي پنهنجو فيصلو مڃائڻ جي ڪوشش ڪئي. جيڪا سندس چوڻ موجب ساڻس ناانصافي هئي. عائشه چيو ته هوءَ مائٽن وٽ قيد جهڙي صورتحال ۾ هئي ۽ موقعو ملڻ تي پنهنجي مڙس رزاق شر وٽ پهتي آهي، جنهن سان گڏ ئي زندگي گذارڻ چاهي ٿي. هن الزام هڻندي چيو ته کيس پنهنجي ڪجهه رشتيدارن کان جاني خطرو آهي، جن ۾ سندس سڳو ڀاءُ مجاهد ولد حر خميسو، ولد فاضل، ماءُ جميلا ۽ پوليس کاتي ۾ حاضر سروس اهلڪار پڻ شامل آهن. هن چيو ته کيس، سندس مڙس رزاق شريا ڏيرن کي ڪنهن به قسم جو نقصان پهتو ته ان جا ذميوار ڄاڻايل رشتيدار هوندا. اهو بيان رڪارڊ تي پڻ رکيو وڃي ته جيئن ضرورت پوڻ تي ڪم اچي سگهي. متاثر عورت ڊي آءِ جي ميرپورخاص ۽ ايس ايس پي ميرپورخاص کان مطالبو ڪيو ته مائٽن کان جاني خطري سبب کيس ۽ سندس مڙس کي تحفظ فراهم ڪيو.

بقايا عوامي سوچ 28

واري ڪيس ۾ اي سيڪشن پوليس هٿان حيدرآباد مان گرفتار. ٽنڊوالهيار شهر جي محمودآباد ڪالوني جي رهواسي غلام حسين آرائين کي ڪروڙين رپين جا جعلي چيڪ ڏئي فراڊ ڪرڻ جو ڪيس ٽنڊوالهيار جي اي سيڪشن ٿاڻي تي داخل هو عدالت ۾ پيش نه ٿيڻ تي سندس خلاف گرفتاري جا وارنٽ پڻ ٽنڊوالهيار جي عدالت پاران جاري ڪيل هئا جنهن ۾ سول اسپتال جو اڳوڻو اڪائونٽنٽ سجاد عالماڻي روپوش هو جنهن کي سندس حيدرآباد واري رهائش گاهه تان ٽنڊوالهيار پوليس گرفتار ڪري ورتو آهي جڏهن ته ڊيڪ معلوم ٿيو آهي ته سجاد عالماڻي مختلف ڪاروباري ڌرين ڪان علاوه وياج خورن کي به ڪروڙين رپين جا چيڪ ڏئي ڪروڙين رپيا ورتا آهن اهي ڌريون به پهنجا پهنجا چيڪ کڻي ٽنڊوالهيار جي اي سيڪشن ٿاڻي تي پهتل آهن.

بقايا عوامي سوچ 29

رڳن کي بيهي ڪري سفر ڪرڻو پوي ٿو حڪومت کي گهرجي ته عوامي سهولتن لاءِ پيپلز بسون وڌايون وڃن اهڙي خيالن جو اظهار پاڪستان نظام مصطفي سوشل ويلفيئر ايسوسي ايشن جي چيئرمين امام الدين شيخ ٽنڊوالهيار پريس ڪلب ۾ ميڊيا سان ڳالهائيندي ڪيو هن چيو ته ٽنڊوالهيار کان حيدرآباد ويندڙ پيپلز بس ۾ عوام جي رش وڌي وڃڻ ڪري سفر دوران تمام گهڻيون پريشانيون ٿي رهيون آهن ان کان علاوه ڇنڇر ۽ آچر تي بسون گهٽ ڪري ڇڏيون وڃن ٿيون جنهنڪري پڻ عوام پريشان ٿئي ٿي هن وزيراعلي سنڌ . ٽرانسپورٽ جي وزير سميت اعلي اختيارين کان گهر ڪئي ته شهرين جي پريشاني کي مدنظر رکندي پيپلز بسن جي تعداد ۾ اضافو ڪيو وڃي جيئن غريب عوام سفر دوران پريشاني کان بچي سگهي

بقايا عوامي سوچ 30

هن وقت تائين وياج سميت اڌ رقم به قسطن ۾ ادا ڪري چڪو آهيان باقي هن جا هڪ لک پنجويه هزار روپيه ٿين ٿا مون چيو منهنجو سون مونکي واپس ڏي تنهنجي رقم توکي ڏيان ٿو پر ڊاڪٽر نارائڻ مونکي رڳي آسرا ڏئي رهيو آهي منهنجو ست تولا سون مونکي واپس ڏيڻ لاءِ تيار نه آهي هن وڌيڪ چيو ته مون چڱن مڙن کي پڻ دانهون ڏنيون آهن سڀ ائين ٿا چون ته ڊاڪٽر نارائڻ جو ڪم ئي وياج تي پئسا ڏيڻ ۽ پوءِ ماڻهن کي بليڪ ميل ڪري گروي رکيل سون هڙپ ڪري ڇڏڻ آهي ڪيترن ماڻهن سان ٺڳيون ڪيون اٿس هن آءِ جي سنڌ ، ڊي آءِ جي حيدرآباد ۽ ايس ايس پي بدين کي اپيل ڪئي ته وياج خور ڊاڪٽر کان سندس سون واپس ڪرائي ڏنو وڃي

بقايا عوامي سوچ 31

نااهلي ۽ ڌوهارين خلاف اثرائتي ڪارروائي نه ٿيڻ سبب شهرين ۾ خوف ۽ بيچيني پکڙيل آهي جڏهن ته روزانو ڦرون چوريون ۽ موٽر سائيڪل ڦر جا واقعا معمول بڻجي ويا آهن رات دير سان قمبر _شهدادڪوٽ باءِ پاس وٽ هٿياربندن نوجوان فهد مگسي کي روڪي يرغمال بڻايو ۽ ڪائنس موٽر سائيڪل، هزارين رپيا روڪ رقم ۽ آئي فون 17 پرو ميڪس ڦر ڪري آساني سان فرار ٿي ويا. واقعي کان پوءِ علائقي ۾ خوف جي لهر پکڙجي وئي آهي، جڏهن ته سوين شهرين قمبر شهدادڪوٽ روڊ تي ڌرڻو هڻي روڊ بلاڪ ڪري ڇڏيو جنهن ڪري گاڏين جون قطارون بيهجي ويون ان موقعي تي شهرين چيو ته ماڻهو ڏينهن توڙي رات پنهنجي گهرن کان ٻاهر نڪرڻ وقت به پاڻ کي محفوظ نٿا سمجهن. ڪيترائي شهري شام ٿيندي ئي گهرن تائين محدود ٿيڻ تي مجبور آهن. شهرين چيو ته قمبر ۾ مسلسل ڦرن ۽ چورين باوجود پوليس ڌوهارين کي روڪڻ ۾ ناڪام نظر اچي رهي آهي. جنهن سبب ڌوهارين جا حوصلا وڌي رهيا آهن ۽ عام ماڻهو عدم تحفظ جو شڪار بڻجي رهيا آهن. شهرين اعليٰ پوليس اختيارين کان مطالبو ڪيو آهي ته قمبر ۾ امن امان جي صورتحال جو فوري نوٽيس وٺي، باءِ پاس سميت شهر جي اهم رستن تي پوليس گشت وڌايو وڃي ۽ فهد مگسي کان ٿيل ڦر سميت تازن واقعن ۾ ملوث جوابدارن کي گرفتار ڪري ڦريل سامان واپس ڪرايو وڃي. شهرين جو چوڻ هو ته جيڪڏهن امن امان جي صورتحال تي فوري ڌيان نه ڏنو ويو ته قمبر ۾ خوف جي فضا وڌيڪ سنگين ٿي سگهي ٿي.

بقايا عوامي سوچ 32

مبينا لاپرواهي بابت شفاف جاچ جو مطالبو ڪوٽڙي سائيٽ واري علائقي ۾ منشيات جي مبينا وڪري بابت مقامي ماڻهن ۾ ڳڻتي وڌي رهي آهي. جيڪڏهن پوليس اهلڪارن ۽ منشيات فروشن وچ ۾ ڪنهن قسم جا غيرقانوني معاملا يا سهڪار جا الزام سامهون اچي رهيا آهن ته انهن جي شفاف ۽ غيرجانبدار جاچ ٿيڻ گهرجي. ايس ايس پي ڄامشورو ۽ لاڳاپيل پوليس اختيارين کان مطالبو آهي ته ڪوٽڙي سائيٽ جي منشيات وڪرو ڪندڙن خلاف بنا فرق ڪارروائي ڪئي وڃي ۽ جيڪڏهن ڪنهن پوليس اهلڪار تي منشيات فروشن سان ملي ڀڳت جا الزام آهن ته ان بابت آزادانه انڪوائري ڪرائي وڃي. عوام جو سوال آهي ته جيڪڏهن منشيات جو ڪاروبار جاري هجي ته ان کي روڪڻ جي ذميواري ڪنهن جي آهي سنڌ پوليس جي پنهنجي هدايتن موجب منشيات فروشي سميت منظم ڏوهن خلاف سنجيده ڪارروائي ڪرڻ ضروري آهي. مطالبا_ ڪوٽڙي سائيٽ ۾ منشيات فروشي خلاف ٽارگيٽڊ آپريشن ڪيو وڃي. _ مبينا پوليس_منشيات فروش گٺ جوڙ جي شڪايتن جي غيرجانبدار جاچ ڪئي وڃي. _ گرفتار ٿيل منشيات فروشن خلاف ڪيسن جي قانوني ڪارروائي ۽ نتيجن کي سامهون آندو وڃي. _ شڪايت ڪندڙ شهرين کي تحفظ فراهم ڪيو وڃي. جاچ جو ذميوار آفيسر مقامي پوليس کان الڳ رکيو وڃي ته جيئن شفافيت برقرار رهي. ايس ايس پي ڄامشورو کي نوٽيس وٺڻ گهرجي.

بقايا عوامي سوچ 33

ي عيوض فلاحي پلاٽ کي غيرقانوني طور قبضو ڪري ورتو،ذريعن موجب اخوت نگر سوسائٽي جي سيڪريٽري الطاف شيخ تي الزام آهي ته هن ذاتي مفاد ۽ لالچ تحت پلاٽن جي الاٽمينٽ ۾ نه صرف فرضي ماڻهن جا نالا شامل ڪيا پر ڪجهه فوت ٿي ويل ماڻهن جا نالا به رڪارڊ ۾ درج ڪري ڇڏيا،جڏهن ته سرڪاري ڊاڪٽر ڪروڙين روپين جي ڪرپشن ڪري فلاحي پلاٽ کي پنهنجي ڪاروباري مقصدن لاءِ ڪمرشل ڪرائڻ کان سواءِ ۽ رجسٽرار جي دفتر کان اجازت نامو وٺڻ کان سواءِ پنهنجو ترقياتي ڪم شروع ڪري ڇڏيو آهي، هن غيرقانوني ڪم کي تڪميل تائين پهچائڻ لاءِ علائقي ۽ آس پاس جي ڌوهارين جي مدد ورتي پئي وڃي، وڌيڪ معلوم ٿيو آهي ته 8 سال اڳ انتقال ڪري ويل گل منير ميراڻي کان علاوه ٻين به اهڙن ماڻهن جا نالا شامل ڪيا ويا آهن جيڪي هڪ سرڪاري ڊاڪٽر جا ذاتي ملازم آهن، جن کي هن الاٽمينٽ جي خبر تائين ناهي،ذريعنير ميراڻي جو نالو ظاهر ڪيو ويو آهي جيڪو 8 سال اڳ انتقال ڪري چڪو آهي،هن معاملي ۾ ڪوآپريٽو سوسائٽي جي ڪجهه آفيسرن جي ملوث هجڻ جا به ثبوت سامهون آيا آهن،رجسٽرار نويد عباسي، اسسٽنٽ رجسٽرار آغا فرحان ۽ ٻيا بااثر ماڻهو به هن مبينا ڪرپشن نيٽ ورڪ جو حصو آهن،اهو به ٻڌايو پيو وڃي ته فرينڊز ڪوآپريٽو سوسائٽي جي سيڪريٽري ۽ لاڳاپيل آفيسرن مبينا طور ساڍا ست ڪروڙ روپيا ڪميشن طور وصول ڪري جعلي الاٽمينٽ کي ممڪن بڻايو،ٻئي پاسي رجسٽرار آفيس ۾ هن معاملي تي اعتراض داخل ڪيا ويا آهن ۽ لاڳاپيل رڪارڊ عدالت ۾ به پيش ڪيو ويو آهي، تنهن هوندي به عملي ڪارروائي نه ٿيڻ تي سوال اٿي رهيا آهن،شهر واسين ۾ ڳڻتي جي لهر وڌيڪ وڌي وئي،جڏهن اطلاعون سامهون آيون ته فلاحي پلاٽن تي غيرقانوني اڏاوتون ۽ مرمتي ڪم جاري آهن، جڏهن ته ضلعي انتظاميه انهن کي روڪڻ ۾ ناڪام نظر اچي رهي آهي، شهري حلقن هن معاملي جي شفاف جاچ ۽ ذميوارن خلاف سخت ڪارروائي جو مطالبو ڪيو آهي ته جيئن فلاحي منصوبن جي نالي تي ٿيندڙ مبينا ڪرپشن جو خاتمو آڻي سگهجي

بقايا عوامي سوچ 34

ٿي. علائقي واسين پاران بار بار شڪايتن باوجود انتظاميا طرفان اڃا تائين ڪو اثرائتو قدم نه کنيو ويو. انتظاميا کان سڌو سوال: بار بار شڪايتن باوجود غيرقانوني رڪشا اسٽاپ خلاف ڪارروائي ڇو نٿي ڪئي وڃي؟ عوام کي ٽريفڪ جي تڪليف مان آخر ڪڏهن ڇوٽڪارو ڏياريو ويندو؟ عوامي مطالبو: غيرقانوني رڪشا اسٽاپ جو فوري نوٽيس وٺي، ٽريفڪ جي رواني بحال ڪرائي وڃي ۽ ذميوارن خلاف ضابطي موجب ڪارروائي ڪئي وڃي.

نمائندا گهرجن

هر خبر تي نظر
روزاني عوامي سوچ ڪراچي کي سنڌ جي ننڍن وڏن شهرن مان رپورٽر گهرجن صحافت سان دلچسپي رکندڙ اداري سان رابطو ڪن.
رابطي لاءِ:
03072308754_03003924502

جنگشاهي ڄام عبدالڪريم جوکيو خلاف علي حسن زهري جي مبينا بيان تي احتجاج

سردار ڄام عبدالڪريم بجار خان جوکيو خلاف علي حسن زهري جي مبينا بيان ۽ تنقيدي زبان جي مذمت ڪندي جنگشاهي شهر ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو

جنگشاهي بس اسٽاپ کان جنگشاهي پريس ڪلب تائين احتجاجي ريلي ڪڍي وئي

جنهن جي اڳواڻي اڳواڻي يوسي ناظم بشير احمد جوکيو، يوسي ڪوهستان جي چيئرمين بابو غلام مصطفيٰ جوکيو ۽ ٻين ڪئي

جنگشاهي (رپورٽر) جنگشاهي ڄام عبدالڪريم جوکيو خلاف علي حسن زهري جي مبينا بيان تي احتجاج، مڪلي ۽ ٺٽي تائين احتجاج جو دائرو وڌائڻ جو اعلان يوسي جنگشاهي ۽ يوسي ڪوهستان سان تعلق رکندڙ مختلف برادرين جي سوين ره/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر1

اسلام ڪوٽ ۾ ڪاشي فلورمل کي اچانڪ باهه لڳڻ سبب ڏيڍ ڪروڙ رپين کان مٿي جو نقصان ٿي ويو

اسلام ڪوٽ (رپورٽ امان الله هنگورجو) اسلام ڪوٽ ۾ ڪاشي فلورمل کي اچانڪ باهه لڳڻ سبب/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر2

دادو: ڳوٺ مونڌر جي پرائمري اسڪول ۾ استادن جي کوٽ ٻار تعليم کان محروم

دادو (رپورٽ: محمد رفيق چنه) دادو لڳ ڳوٺ مونڌر جي گورنمينٽ پرائمري اسڪول ۾ استادن /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر3

آر ايڇ سي وَرَ ۾ بنيادي سهولتن جو بحران، ڊي سي ٺٽو جا واعدا اڃا تائين پورا نه ٿيا

اڃا تائين ٻئي سهولتون فراهم نه ٿي سگهيون آهن. آر ايڇ سي وَرَ جي موجوده ايمبولينس انتهائي خراب حالت ۾ آهي

1122 جي سهولت موجود نه هجڻ سبب مريضن کي ذاتي گاڏين، سوزوڪي يا ڪارن ذريعي اسپتال منتقل ڪرڻو پوي ٿو

جيڪو ڪنهن به وقت وڏي حادثي جو سبب بڻجي سگهي ٿو. دوري دوران ڊاڪٽرن ۽ ٽيڪنيڪل اسٽاف جي کوٽ ختم ڪرڻ جي پڻ خاطري ڪرائي وئي هئي

گهوڙا ٻاري (شاهه خالد ڏاتاري) ڊپٽي ڪمشنر ٺٽو سرمد علي ڀاڳت جي آر ايڇ سي وَرَ جي دوري کي لڳ ڀڳ ڏيڍ کان ٻن مهينن جو عرصو گذري چڪو آهي. دوري دوران اسپتال لاءِ نئين ايمبولينس ۽ وَرَ ۾ ريسڪيو 1122 اسٽيشن قائم/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر4

شاهد چانڊيو قتل ڪيس جا ٻه جوابدار گرفتار

شاهد چانڊيو کي قتل ڪري فرار ٿيندڙ ٻن جوابدارن کي ٺٽو پوليس گرفتار ڪري ورتو آهي

پوليس ٽيم کي شاباش ڏيندي بهترين ڪارڪردگي تي تعريفي سرٽيفڪيٽ ڏيڻ جو اعلان ڪيو آهي

گهوڙاٻاري (سيدشاهه خالدڏاتاري) شاهد چانڊيو قتل ڪيس جا ٻه جوابدار گرفتار چار ڏينهن اڳ ورهه زميني تڪرار تان فائرنگ ڪري شاهد چانڊي/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر5

ايم پي اي راڻا همير سنگھ سوڍو پاران ٿرپارڪر جي امديڪيٽ جي ٽيسٽ مان پهرين پوزيشن حاصل ڪندڙ 3 شاگردن کي مبارڪون

ماضي ۾ ٿرپارڪر ۽ عمرڪوٽ ضلعن کي پوئتي پيل سمجهي ويندو هو ۽ تعليم، صحت، پاڻي، بجلي ۽ ٻيون بنيادي سهولتون نه هيون: همير سنگھ

15 سالا پ پ جي سنڌ ۾ حڪمراني دوران بنيادي سهولتون حاصل هجڻ جون اهي شاهديون آهن

اڄ هنن علائقن جا ذهين شاگرد پوزيشن حاصل ڪري پاڪستان سنڌ ۽ ٿرپارڪر جو نالو روشن ڪري رهيا آهن

مٺي (ڊ ـ رمحمدرحيم مگريو) ايم پي اي راڻا همير سنگھ سوڍو پاران ٿرپارڪر جي امديڪيٽ جي ٽيسٽ مان پوري صوبي سنڌ مان ٻي پوزيشن ۽ ضلع ٿرپارڪر مان پهرين پوزيشن حاصل ڪندڙ 3 شاگردن راڪيش ميگهواڙ، جئپا/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر6

مٺي جي لوهار محلي جي رهاڪو پومجي ميگهواڙ ۽ سنڌس زال جهمون، پڪٽ ڪيمون ۽ مٺن پريس ڪلب مٺي اڳيان احتجاج

سنڌس پٽ سورج ڪمار بليڪ ميلنگ ۽ ذهني دٻاءُ کان تنگ اچي ڪراچي ۾ مبينا طور خود ڪشي ڪري ڇڏي

پر پوليس ملوث جوابدارن کي گرفتار ڪرڻ لاءِ تيار ناهي. هن الزام هنيو ته سنڌس پٽ کي ونود ڌرماڻي، دسرت پرمار، ڪملش پاٻوهر ۽ ٻيا ملوث آهن

جيڪي موبائيل نمبرتان مسلسل بليڪ ميل ڪري ذهني طور پريشان ڪندا هئا، جنهن جي نتيجي ۾ هن 29 جون تي انتهائي قدم کنيو

مٺي (ڊ ـ رمحمدرحيم مگريو) مٺي جي لوهار محلي جي رهاڪو پومجي ميگهواڙ ۽ سنڌس زال جهمون، پڪٽ ڪيمون ۽ مٺن پريس ڪلب مٺي اڳيان ڪلهه ائين ڏينهن تي ٻه احتجاج ڪيو هنن جو چوڻ آهي ته سنڌس پٽ سورج ڪمار بليڪ ميلنگ ۽/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر7

اي ايس پي عبدالرب جي کليل ڪچهري، شهرين پاران شڪايتن جا انبار

ايس ايس پي ميرپورخاص جي هدايتن تي اي ايس پي عبدالرب پاران کليل ڪچهري منعقد ڪئي

عبدالرزاق خاصخيلي عبدالحميد ڪوسو تلوڪچند ڀيل نارايڻ داس پڻ موجود هئا. کليل ڪچهري ۾ شهرين وڏي انگ ۾ شرڪت

جتي شهرين صحافين پاران پوليس سان لاڳاپيل مختلف مسئلن، منشيات فروشي، چوري ۽ ٻين معاملن بابت شڪايتون پيش ڪيون ويون

ڪوٽ غلام محمد(رپورٽر) ڪوٽ غلام محمد ۾ ايس ايس پي ميرپورخاص جي هدايتن تي اي ايس پي عبدالرب جي کليل ڪچهري، شهرين پاران شڪايتن جا انبارڪوٽ غلام محمد ۾ ايس ايس پي ميرپورخاص جي هدايتن تي اي ايس/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر8

ضلعي دادو جي ڏورانهن ۽ جغرافيائي طور ڏکين علائقن جي رهواسين لاءِ نئين ايمبولينس باقاعده طور حوالي

سول سوسائٽي جي نمائندن، علائقي جي معززن، برادري جي ماڻهن ۽ مقامي ڳوٺاڻن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي

تقريب ۾ علائقي واسين پاران پي پي ايڇ آءِ سنڌ جي چيف ايگزيڪيوٽو آفيسر جاويد علي جاگيراڻي جي ان قدم کي ساراهيو

ڏورانهن، پٺتي پيل ۽ صحت جي محدود سهولتن وارن علائقن ۾ طبي خدمتن جي بهتري ۽ واڌاري لاءِ خاص توجهه ڏيڻ هڪ اهم قدم آهي

دادو (رپورٽ محمد رفيق چنه) ضلعي دادو جي ڏورانهن ۽ جغرافيائي طور ڏکين علائقن جي رهواسين لاءِ هنگامي ۽ ريفرل صحت جون سهولتون وڌيڪ بهتر بڻائڻ جي سلسلي ۾ بي ايڇ يو پلس گوزو کي نئين ايمبولينس باقاعده طور/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر9

ايف بي آر جي پوائنٽ آف سيل ٽيڪس خلاف ڊاڪٽرن جو شٽر ڊائون، خانگي اسپتال ۽ ڪلينڪ بند

سول اسپتال روڊ، ورڪشاپ روڊ سميت مختلف علائقن ۾ واقع خانگي ڪلينڪن ۽ اسپتالن جون او پي ڊيز بند رهيون

جنهن ڪري طبي چڪاس لاءِ ايندڙ مريضن کي سخت پريشاني کي منهن ڏيڻو پيو

سکر (بيورو چيف قاسم بيگ ملڪ) ايف بي آر پاران خانگي پريڪٽس ڪندڙ ڊاڪٽرن تي پوائنٽ آف سيل ٽيڪس لاڳو ڪرڻ خلاف پاڪستان ميڊيڪل ايسوسيئيشن (پي ايم اي) سکر جي سڏ تي شهر جي خانگي اسپتالن ۽ ڪلينڪن ۾ تالابندي ڪري شٽر ڊائون احتجاج ڪيو ويو. احتجاج سبب سکر شهر جي عيدگاهه روڊ، مياڻي روڊ، تير چوڪ، اسٽيڊيم روڊ، سول اسپتال/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر10

28 ۽ 29 سيپٽمبر تي ڳوٺ پارسي فارم پهتي

جتي علائقي واسين کي نادرا سان لاڳاپيل مختلف سهولتون سندن ئي علائقي ۾ فراهم ڪيون ويون

موبائل وين تي علائقي جي ماڻهن نادرا سان لاڳاپيل ڪمن لاءِ رجوع ڪيو

اڏيرو لال (رپورٽ ثاقب نور ساهووال) اڏيرو لعل اسٽيشن لڳ ڳوٺ پارسي فارم ۾ MPA, ، مخدوم فخرزمان صاحب ۽ سنڌس ساٿي شمن سهتو جي سهڪار سان، 28 ۽ 29 سيپٽمبر تي ڳوٺ پارسي فارم پهتي، جتي علائقي واسين کي /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر11

گورک هل تان واپس ايندڙ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي ملازمن کان هٿياربندن جي ڦر، مزاحمت تي فائرنگ، 2 ڄڻا زخمي

مزاحمت دوران هٿيار بندن جي فائرنگ ۾ عبدالله ۽ رمضان سومرو گوليون لڳڻ سبب زخمي ٿي پيا

زخمي ملازمن کي فوري طور تعلقه اسپتال جوهي منتقل ڪيو ويو

دادو (رپورٽ: محمد رفيق چنه) واهي پانڌي ـ جوهي روڊ تي ڳوٺ بکر شهيد وٽ هٿيار بندن گورک هل اسٽيشن کان واپس ايندڙ سنڌ ايجو/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر21

ڳوٺ باقر رند جو رهواسي 17 ورهين جو نوجوان بلاول رند ڪٽيو گهنور واهه ۾ وهنجندي ٻڏي فوت ويو

وارث ڪيس فوري طور پاڻي مان ڪڍي ڪيس مقامي اسپتال کڻائي ويا

پوليس ضروري قانوني ڪاغذي ڪارروائي بعد لاش وارثن حوالي ڪري ڇڏيو

ٽنڊوغلام حيدر (رپورٽر) ٽنڊي غلام حيدر جي مويا شهر ويجهو ڳوٺ باقر رند جو رهواسي 17 ورهين جو نوجوان بلاول رند ڪٽيو گهنور واهه /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر20

ٿرپارڪر ۾ منڊائتا مينهن نه پوڻ سبب ٿر سٽيزن فورم پاران ٿرپارڪر کي ڏڪار سٽيل قرار ڏيڻ جو مطالبو

مطالبو سامهون اچڻ بعد مختلف سياسي سماجي اڳواڻ حرڪت ۾ اچي ويا

ٿر کي ڏڪار سٽيل علائقو قرار ڏيڻ لاءِ سنڌ هائي ڪورٽ ميرپورخاص بينچ ۾ ذاتي حيثيت ۾ پٽيشن داخل ڪري ڇڏي

مٺي (ڊ رمحمدرحيم مگريو) ٿرپارڪر ۾ منڊائتا مينهن نه پوڻ سبب ٿر سٽيزن فورم پاران ٿرپارڪر کي ڏڪار سٽيل قرار ڏيڻ جو مطالبو سامهون/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر19

ڏوڪري پرسان سونهري روڊ جي سي سي بلاڪ ۾ ناقص ميٽيريل، وک وک تي کڏا، شهرين جو احتجاج

علي اڪبر سنديلو، غلام حسين ڪوري، وقار گاڏهي ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو

ڏوڪري(رپورٽر) ڏوڪري پرسان سونهري روڊ جي سي سي بلاڪ ۾ ناقص ميٽيريل، وک وک تي کڏا، شهرين جو احتجاج. رپورٽ موجب شهر جي اهم/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر18

يوسي جنگشاهي ۽ يوسي ڪوهستان جي سوين رهواسين پاران احتجاج

يوسي ڪوهستان جي چيئرمين بابو غلام مصطفيٰ جوکيو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ پرامن احتجاج ڪري سخت نعريبازي

ايم اين اي سردار عبدالڪريم جوکيو هڪ بهترين شخصيت جو مالڪ آهي

ٺٽو (رپورٽ واحدشورو) ملير ۽ ٺٽي جي وڏي سياسي، سماجي شخصيت، جوکيا برادري جي سردار ايم اين اي سردار ڄام عبدالڪريم بجار خان/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر17

آل سنڌ آبپاشي ٽريڊ يونين فيڊريشن ڊويزن ٺٽي پاران ڪلري بگهار ڊويزن ۾ ملازمن سان ٿيندڙ مبينا ناروا سلوڪ

جلد مرڪزي قيادت سان مشاورت بعد جلد احتجاجي تحريڪ جي شروعات پريس ڪلب ٺٽي کان ڪئي ويندي

جنهن ۾ ڪلري بگهار ڊويزن ٺٽي جا سمورا ملازم ڀرپور نموني شرڪت ڪندا

ٺٽو (رپورٽ واحدشورو) آل سنڌ آبپاشي ٽريڊ يونين فيڊريشن ڪلري بگهار ڊويزن ٺٽو پاران پڌرو ڪيو ويو آهي ته آل سنڌ آبپاشي ٽريڊ يونين فيڊريش/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر16

اين سي ايڇ ڊي استادن جون گذريل ٽن مهينن جون پگهارون جاري نه ٿيڻ خلاف احتجاج

احتجاج دوران استادن ”اين سي ايڇ ڊي جي استادن سان انصاف ڪريو“ ۽ ”پگهارون جاري ڪريو“ جا نعرا هنيا

ٽريزري آفيس ۾ هڪ مهيني کان مختلف ٽيبلن تي دربدر ٿي رهيا آهن، پر اڃا تائين پنچ ناهن ڪيا ويا

ٺٽو (رپورٽ واحدشورو) اين سي ايڇ ڊي استادن جون گذريل ٽن مهينن جون پگهارون جاري نه ٿيڻ ۽ بل ٽريزري آفيس ۾ هڪ مهيني کان دربدر ٿيڻ /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر15

10 سيپٽمبر کان NCHD استادن جا
بل ٽريزري ۾ دربدر آهن!
NCHD

ور شهر واسڻ عورت جو بااثر ماڻهن جي زيادتين توڙي بااثر ماڻهن خلاف احتجاج

گهر تي مبينا طور ڪيل قبضي خلاف ٺٽي ۾ احتجاج، معصوم ٻارڙن سميت پاڻ ساڙڻ جي ڪوشش، انصاف جو مطالبو

سندس اباڻي زمين تي بااثر ماڻهن محمد رحيم اگرو، مظهر ۽ اسلم پنجابي، عيسو ڪوڙوائي، حسن علي زنگياڻي ۽ ٻين زبردستي قبضو ڪري ورتو آهي

ٺٽو (رپورٽ واحدشورو) ور شهر واسڻ عورت جو بااثر ماڻهن جي زيادتين توڙي بااثر ماڻهن پاران سندس زمين ۽ گهر تي مبينا طور ڪيل قبضي خلا/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر14

ور شهر ۾ شاهدي چانڊيو قتل ڪيس جا ٻه جوابدار گرفتار زميني تڪرار تان قتل جو ڪيس، چالان جاري

ڊي ايس پي واجد علي ٿهيم جي سربراهي ۾ ايس ايس پي آفيس ٺٽو ۾ اهم پريس ڪانفرنس منعقد ڪئي وئي

شاهدي چانڊيو جي قتل واري واقعي بابت پوليس ڪارروائي جا تفصيل ميڊيا آڏو پيش ڪيا ويا

ٺٽو (رپورٽ واحدشورو) ور شهر ۾ شاهدي چانڊيو قتل ڪيس جا ٻه جوابدار گرفتار زميني تڪرار تان قتل جو ڪيس، پوليس موجب جوابدارن کان وڏي/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر13

تحريڪ لبيڪ پاڪستان ضلعي قيادت ۾ هڪ وفد دادو پريس ڪلب پهتو

صدر نظام شيخ نائب صدر سرور جلال سولنگي، علي گل چنا، ستار شيخ، سخي سردار چارڻ، سليم اختر پنهور سان ملاقات ڪئي

شوڪت ملاح، محرم شينو، شيراز شيخ، ديدار شيخ سميت سيني صحافين جي عيادت ڪئي

دادو (رپورٽ: محمد رفيق چنه) تحريڪ لبيڪ پاڪستان ضلعي قيادت امير مولانا غلام مصطفيٰ لاشاري، نعمت الله شاهاڻي، مختيار علي/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر12

گولاڙچي: نينگر شهزاد ڪوسو جي لاش نه ملي، وارثن جو ٽرڪول روڊ تي ڌرڻو

گذريل ڏينهن ڪوسا برادري سان تعلق رکندڙ معصوم نينگر شهزاد ڪوسو پير ترڪڻ سبب واهه ۾ ڪري ٻڏي ويو هو

پر 30 ڪلاڪن کان وڌيڪ وقت گذرڻ باوجود نينگر جي لاش جو ڪو پتو نه پئجي سگهيو آهي

نينگر جي لاش جي ڳولا لاءِ فوري طور تي امدادي ڪارروائي تيز ڪئي وڃي ۽ لاش هٿ ڪري وارثن حوالي ڪيو وڃي

گولاڙچي (رپورٽر) گولاڙچي: نينگر شهزاد ڪوسو جي لاش نه ملي، وارثن جو ٽرڪول روڊ تي ڌرڻو گولاڙچي: گذريل ڏينهن ڪوسا برادري سان تعلق رکندڙ معصوم نينگر شهزاد ڪوسو پير ترڪڻ سبب واهه ۾ ڪري ٻڏي ويو هو، پر 30 ڪلاڪن کان /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر22

شهري علي نواز قاضي، رب نواز قاضي، علي غلام قاضي جي نيشنل پريس ڪلب بدين تي پريس ڪانفرنس

اسان جي سروي زمين جنهن ايراضي اڍائي کان ٽي ايڪڙ آهي جيڪا جعلي ايگريمنٽ تحت وڪرو ڪئي وئي آهي اسان کي انصاف ڏنو وڃي

منهنجي مائيٽاڻي زمين اڍائي کان ٽي ايڪڙ آهي جنهن جو کاتو پڻ رکيل آهي مائيٽاڻي زمين آهي

اسان ڊي سي بدين ۽ ايس ايس پي بدين کان اپيل ٿا ڪريون ته اسان کي انصاف ڏنو وڃيا

بدين (رجب راهمون) جي شهري علي نواز قاضي، رب نواز قاضي، علي غلام قاضي جي نيشنل پريس ڪلب بدين تي پريس ڪانفرنس، اسان جي سروي زمين جنهن ايراضي اڍائي کان ٽي ايڪڙ آهي جيڪا جعلي ايگريمنٽ تحت وڪرو /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر23

ٽنڊوالهيار ويجهو نامعلوم ماڻهن 10 ايڪڙن تي ٻيٺل ڪيلي جي فصل مان لونگرو وڍي ڇڏيا متاثرن جو احتجاج

ڪيلي جي فصل ۾ داخل ڪهاڙين سان 10 ايڪڙن تي ٻيٺل ڪيلي جي فصل ۾ لڳل لونگرو وڍي ڇڏيا آهن

جنهن سبب اسان کي 20 کان 25 لک روپين جو نقصان ٿيو آهي

ٽنڊوالهيار (رپورٽر) ٽنڊوالهيار ويجهو نامعلوم ماڻهن 10 ايڪڙن تي ٻيٺل ڪيلي جي فصل مان لونگرو وڍي ڇڏيا متاثرن جو احتجاج، خبر موج/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر24

ٽنڊوالهيار ويجهو پير ڪاتي لڳ ڳوٺ مصري شاهه جي رهواسين پاران احتجاج

اسان ڏهه گهنٽا زرعي زمين جو ٽڪرو سوزل. نجب دين. ارشاد علي ڪلوئي کي مقاطعي تي ڏنو

جيڪي هاڻ اسان جي زمين تي قبضو ڪرڻ چاهين ٿا جن گذريل ڏينهن اسان جي ٻن عورتن کي گوليون ۽ ڪهاڙيون هڻي سخت زخمي ڪري ڇڏيو

اسان زرعي زمين خالي ڪرڻ لاءِ چيو جنهن تان بااثرن پهرين به اسان تي حملو ڪيو جنهن بعد اسان بڪيرا شريف ٿاڻي تي اين سي داخل ڪرائي

ٽنڊوالهيار (رپورٽر) ٽنڊوالهيار ويجهو پير ڪاتي لڳ ڳوٺ مصري شاهه جي رهواسين پاران زرعي زمين جي مامري تي گوليون ۽ ڪهاڙيون هڻي عورتن کي زخمي ڪندڙ جوابدارن جي گرفتاري لاءِ احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو ان موقعي تي ڳوٺاڻ/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر25

وومين ڊولپمينٽ ڪاتي پاران شهيد بينظيرآباد ۾ صنفي بنياد تي تشدد جي خاتمي بابت آگاهي سيمينار منعقد

مقصد معاشري ۾ عورتن خلاف تشدد جي خاتمي، عورتن جي حقن جي تحفظ ۽ عوام ۾ شعور اجاگر ڪرڻ هو

صنفي بنياد تي تشدد جي مختلف قسمن، ان جي سماجي اثرن ۽ ان جي روڪٿام لاءِ حڪومتي ۽ سماجي سطح تي اثرائتن قدمن جي ضرورت تي روشني وڌي

عورتن کي محفوظ، باعزت ۽ برابري وارو ماحول فراهم ڪرڻ معاشري جي گڏيل ذميواري آهي

نوابشاهه (رپورٽر) شهيد بينظيرآباد ۾ عورتن جي ڀلائي واري ڪاتي پاران سوشل ويلفيئر ڪاتي ۽ تعليم ڪاتي جي تعاون سان صنفي بنياد تي تشدد (Gender_Based Violence) خلاف آگاهي سيمينار گورنمينٽ گرلز هائير سيڪنڊ/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر26

نوابشاهه: وومين ڊولپمينٽ ڪاتي پاران شهيد بينظيرآباد ۾ صنفي بنياد تي تشدد جي خاتمي بابت آگاهي سيمينار منعقد ڪيو ويو آهي

ميرپورخاص: مائٽن کان جاني خطرو، عورت جو تحفظ لاءِ احتجاج

ميرپورخاص (رپورٽر) عائشه ڌيءُ خميسو مهر ايوان صحافت ميرپورخاص پهچي پريس ڪانفر/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر27

جعلي چيڪ ڪيس ۾ ٽنڊوالهيار سول اسپتال جو اڳوڻو اڪائونٽنٽ گرفتار

ٽنڊوالهيار (رپورٽر) ٽنڊوالهيار سول اسپتال جو اڳوڻو اڪائونٽنٽ سجاد عالماڻي جعلي چيڪ ڏيڻ /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر28

ٽنڊوالهيار کان حيدرآباد تائين هلندڙ پيپلز بس ۾ وڌندڙ سوارين جي ڪري عورتن ۽ بزرگن کي پريشاني جو منهن ڏسڻو پئي ٿو

رش هجڻ جي ڪري عورتن کي مردن جي وچ ۾ ايڊجسٽ ڪري ويهاريو وڃي ٿو ۽ بزرگن کي بيهي ڪري سفر ڪرڻو پوي ٿو

ٽنڊوالهيار کان حيدرآباد ويندڙ پيپلز بس ۾ عوام جي رش وڌي وڃڻ ڪري سفر دوران تمام گهڻيون پريشانيون ٿي رهيون آهن

ان کان علاوه ڇنڇر ۽ آچر تي بسون گهٽ ڪري ڇڏيون وڃن ٿيون جنهنڪري پڻ عوام پريشان ٿئي ٿي

ٽنڊوالهيار (رپورٽر) ٽنڊوالهيار کان حيدرآباد تائين هلندڙ پيپلز بس ۾ وڌندڙ سوارين جي ڪري عورتن ۽ بزرگن کي پريشاني جو منهن ڏسڻو پوي ٿو ۽ رش هجڻ جي ڪري عورتن کي مردن جي وچ ۾ ايڊجسٽ ڪري ويهاريو وڃي ٿو ۽ بز/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر29

ماتلي جو رهواسي وياج خور کان تنگ اچي سنڌ پريس ڪلب ماتلي پهچي ويو

مون ٽي سال پهرين ڊاڪٽر نارائڻ وٽ ست تولا سون گروي رکي اڍائي لک روپيه وياج تي کنيا هئا

مون ٽي سال پهرين ڊاڪٽر نارائڻ وٽ ست تولا سون گروي رکي اڍائي لک روپيه وياج تي کنيا هئا

مون چيو منهنجو سون مونکي واپس ڏي تنهنجي رقم توکي ڏيان ٿو پر ڊاڪٽر نارائڻ مونکي رڳي آسرا ڏئي رهيو آهي

ماتلي (رپورٽر) ماتلي جو رهواسي وياج خور کان تنگ اچي سنڌ پريس ڪلب ماتلي پهچي ويو ميڊيا سان ڳالهائيندي زوهيب حسن ميمڻ چيو ته مون ٽي سال پهرين ڊاڪٽر نارائڻ وٽ ست تولا سون گروي رکي اڍائي لک روپيه وياج تي کنيا هئا/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر30

ماتلي جو رهواسي وياج خور کان تنگ اچي سنڌ پريس ڪلب ماتلي پهچي ويو

قمبر مان امن جو پکي اڏامي ويو، شهري غير محفوظ بڻيل

قمبر (رپورٽر) قمبر ۾ امن امان جي صورتحال ڏينهون ڏينهن خراب ٿيندي پئي وڃي پوليس جي/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر31

ڪوٽڙي سائيٽ ۾ منشيات جو ڪرو جاري، مقامي رهواسين ۾ ڳڻتي جي لهر

ڄامشورو (رپورٽر) ڪوٽڙي سائيٽ ۾ منشيات فروشن خلاف ڪارروائي ڪير ڪندو؟ پوليس جي /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر32

سکر اخوت نگر سوسائٽي ۾ فلاحي پلاٽن جي غيرقانوني وڪري ۽ جعلي الاٽمينٽ جو هڪ وڏو اسڪينڊل سامهون

اخوت نگر سوسائٽي جي سيڪريٽري الطاف شيخ سان ملي ڀڳت ڪري ڪروڙين روپيا معاوضي عيوض فلاحي پلاٽ کي غيرقانوني طور قبضو ڪري ورتو

هن ذاتي مفاد ۽ لالچ تحت پلاٽن جي الاٽمينٽ ۾ نه صرف فرضي ماڻهن جا نالا شامل ڪيا پر ڪجهه فوت ٿي ويل ماڻهن جا نالا به رڪارڊ ۾ درج ڪري ڇڏيا

سکر (رپورٽر) سکر اخوت نگر سوسائٽي ۾ فلاحي پلاٽن جي غيرقانوني وڪري ۽ جعلي الاٽمينٽ جو هڪ وڏو اسڪينڊل سامهون، جنهن ۾ ڪروڙين روپين جي مبينا ڪرپشن جو انڪشاف، تفصيل موجب سکر ۾ هڪ سرڪاري ملازمت ڪندڙ ڊاڪٽر، فرينڊز ڪوآپريٽو سوسائٽي / اخوت نگر سوسائٽي جي سيڪريٽري الطاف شيخ سان ملي ڀڳت ڪري ڪروڙين روپيا معاوض/ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر33

ڪوٽڙي سائيٽ: بهار ڪالوني، ريشم گلي پرسان غيرقانوني رڪشا اسٽاپ، ٽريفڪ جام معمول بڻجي ويو

بهار ڪالوني جي ريشم گلي پرسان مبينا غيرقانوني رڪشا اسٽاپ سبب رش وارن وقتن ۾ ٽريفڪ جام ٿي وڃي ٿي

علائقي واسين پاران بار بار شڪايتن باوجود انتظاميا طرفان اڃا تائين ڪو اثرائتو قدم نه کنيو ويو

ڄامشورو (رپورٽر) ڪوٽڙي سائيٽ: بهار ڪالوني، ريشم گلي پرسان غيرقانوني رڪشا اسٽاپ، ٽريفڪ جام معمول بڻجي ويو بهار ڪالوني جي ريشم گلي پرسان مبينا غيرقانوني رڪشا اسٽاپ سبب رش وارن وقتن ۾ ٽريفڪ جام ٿي وڃي /ڏسو صفحو 3 بقايا نمبر34